

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 40 00

F: 01 428 47 33

E: gp.mnz@gov.si

www.gov.si

Številka: IPP 007-680/2021

Ljubljana, 14. 3. 2022

EVA 2021-1711-0089

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

gp.gs@gov.si

ZADEVA: Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

EVA: 2021-1711-0089

Številka:

Datum:

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji ... pod točko ... sprejela naslednji

S K L E P :

1. Vlada Republike Slovenije je izdala Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
2. Vlada Republike Slovenije o seznamu varnih izvornih držav obvesti Evropsko komisijo.
3. Sklep iz prejšnje točke izvede Ministrstvo za notranje zadeve.

Mag. Janja Garvas Hočevar
v. d. generalnega sekretarja

Priloga:

- besedilo predloga odloka.

Prejmejo:

- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za zunanje zadeve,
- Ministrstvo za obrambo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Nataša Potočnik, generalna direktorica Direktorata za migracije.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
<ul style="list-style-type: none"> – Aleš Hojs, minister za notranje zadeve, – dr. Božo Predalič, državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve, – Nataša Potočnik, generalna direktorica Direktorata za migracije na Ministrstvu za notranje zadeve. 		
5. Kratek povzetek gradiva:		
<p>Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo in 54/21) v tretjem odstavku 61. člena določa, da varno izvorno državo na podlagi meril, ki jih določa zakon, razglasi Vlada Republike Slovenije na predlog Ministrstva za notranje zadeve, ki redno spremlja razmere v državi na podlagi informacij drugih držav članic EU ter drugih institucij EU in ustreznih mednarodnih organizacij.</p> <p>Če ministrstvo ugotovi bistveno poslabšanje položaja človekovih pravic v državi, ki je bila razglašena kot varna, ali če se pojavijo dvomi o izpolnjevanju pogojev za varno izvorno državo, ministrstvo ponovno preveri, ali se država lahko še opredeli kot varna izvorna država in predlaga razveljavitev odločitve o določitvi države za varno izvorno državo, če ugotovi, da niso več izpolnjeni pogoji za njeno razglasitev kot varno izvorno državo.</p> <p>Ministrstvo je preverilo stanje v državah, ki so razglašene za varne izvorne države in glede na oceno stanja pravnega položaja, uporabe prava v okviru demokratičnega sistema in splošnih političnih okoliščin Ministrstvo za notranje zadeve predlaga, da Vlada RS na seznam varnih izvornih držav uvrsti Albanijo, Alžirijo, Bangladeš, Bosno in Hercegovino, Črna gora, Egipt, Gana, Gambijo, Gruzijo, Kosovo, Maroko, Nepal, Senegal, Severno Makedonijo, Srbijo, Tunizijo in Turčijo.</p>		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		
(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
1711 MNZ	Nova finančna perspektiva 2021-2027	Nova finančna perspektiva 2021-2027	0	0
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

Predlog uredbe ne prinaša novih finančnih posledic.

II. Finančne posledice za državni proračun**II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:**

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA/NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.	/
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
Vsebina gradiva je bila v usklajevanje posredovana Ministrstvu za obrambo in Ministrstvu za zunanje zadeve.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Aleš Hojs minister	

EVA: 2021-1711-0089

Številka:

Datum:

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji ... pod točko ... sprejela naslednji

S K L E P :

1. Vlada Republike Slovenije je izdala Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
2. Vlada Republike Slovenije o seznamu varnih izvornih držav obvesti Evropsko komisijo.
3. Sklep iz prejšnje točke izvede Ministrstvo za notranje zadeve.

Mag. Janja Garvas Hočevar
v. d. generalnega sekretarja

Priloga:

- besedilo predloga odloka.

Prejmejo:

- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za zunanje zadeve,
- Ministrstvo za obrambo.

**PREDLOG
(EVA 2021-1711-0089)**

Na podlagi tretjega odstavka 61. člena Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo in 54/21) Vlada Republike Slovenije izdaja

**ODLOK
o določitvi seznama varnih izvornih držav**

1. člen

Kot varne izvorne države se določijo Albanija, Alžirija, Bangladeš, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Egipt, Gana, Gambija, Gruzija, Kosovo, Maroko, Nepal, Senegal, Severna Makedonija, Srbija, Tunizija in Turčija.

KONČNI DOLOČBI

2. člen

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav (Uradni list RS, št. 13/19).

3. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-680/2021
Ljubljana,
EVA 2021-1711-0089

Vlada Republike Slovenije
Janez Janša
predsednik

OBRAZLOŽITEV

I. Pravna podlaga

Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo in 54/21; v nadaljnjem besedilu: zakon) v tretjem odstavku 61. člena določa, da varno izvorno državo na podlagi meril, ki jih določa zakon, razglasi Vlada Republike Slovenije na predlog Ministrstva za notranje zadeve, ki redno spremlja razmere v državi na podlagi informacij drugih držav članic EU ter drugih institucij EU in ustreznih mednarodnih organizacij.

Če ministrstvo ugotovi bistveno poslabšanje položaja človekovih pravic v državi, ki je bila razglašena kot varna, ali če se pojavijo dvomi o izpolnjevanju pogojev za varno izvorno državo, ministrstvo ponovno preveri, ali se država lahko še opredeli kot varna izvorna država, in predlaga razveljavitev odločitve o določitvi države za varno izvorno državo, če ugotovi, da niso več izpolnjeni pogoji za njeno razglasitev kot varno izvorno državo.

II. Koncept varne izvorne države

V skladu s prvim odstavkom 61. člena zakona se tretja država šteje za varno izvorno državo, če je na podlagi pravnega položaja, uporabe prava v okviru demokratičnega sistema in splošnih političnih okoliščin mogoče sklepati, da v njej na splošno in redno ni nikakršnega preganjanja, kakor je opredeljeno v 26. členu zakona¹, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.

V skladu s prvim odstavkom 62. člena zakona se tretja država za prosilca lahko šteje za varno izvorno državo, če ima prosilec državljanstvo te države ali je oseba brez državljanstva in je imel v tej državi običajno prebivališče in če prosilec ni izkazal tehtnih razlogov, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da ta država ob upoštevanju njegovih posebnih okoliščin v smislu izpolnjevanja pogojev za mednarodno zaščito zanj ni varna izvorna država.

III. Kriteriji ocene

V skladu z drugim odstavkom 61. člena zakona se pri oceni, ali je tretja država varna izvorna država, med drugim upošteva tudi obseg zagotavljanja varnosti pred preganjanjem ali zlorabami s:

- predpisi države in načinom, na katerega se ti uporabljajo;
- spoštovanjem pravic in svoboščin, določenih v Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, v Mednarodnem paktu o državljanskih in političnih pravicah in v Konvenciji Združenih narodov proti mučenju, zlasti pa pravic, od katerih v skladu z drugim odstavkom 15. člena Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ni mogoče odstopati;
- upoštevanjem načela nevračanja v skladu z Ženevsko konvencijo;
- obstojem sistema učinkovitih pravnih sredstev zoper kršitve pravic in svoboščin, določenih v Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

¹ Dejanja preganjanja v skladu z 1. A členom Ženevske konvencije so predvsem: dejanja fizičnega ali psihičnega nasilja, vključno z dejanji spolnega nasilja; pravni, upravni, policijski ali sodni ukrepi, ki so sami po sebi diskriminatorni ali izvedeni na diskriminatoren način; pregon ali kazen, ki je nesorazmerna ali diskriminatorna; nedostopnost sodnega varstva, ki ima za posledico nesorazmerno ali diskriminatorno kazen; pregon ali kazen zaradi zavrnitve služenja vojaškega roka v spopadu, če bi služenje vojaškega roka vključevalo kazniva dejanja ali dejanja, ki spadajo med razloge za izključitev iz statusa begunca; dejanja, ki so povezana s spolom ali usmerjena na otroke.

Vlada Republike Slovenije izdaja nov Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav na podlagi Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo in 54/21). S predlogom tega odloka se razveljavlja do sedaj veljavni Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav (Uradni list RS, št. 38/19). Na seznamu varnih izvornih držav po ponovni preučitvi stanja v primerjavi z do sedaj veljavnim odlokom ostajajo Albanija, Alžirija, Bangladeš, Bosna in Hercegovina, Črna Gora, Egipt, Gruzija, Kosovo, Maroko, Nepal, Senegal, Severna Makedonija, Srbija in Tunizija. Na novo se na seznam dodajajo Gana, Gambija in Turčija, saj je ministrstvo na podlagi preučitve stanja človekovih pravic v teh državah ugotovilo, da je stanje v njih takšno, da omogoča uvrstitev na seznam varnih izvornih držav. V omenjenih državah po preučitvi stanja na splošno in redno ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se države lahko šteje za varne izvorne države.

IV. Ocena stanja v posameznih državah

ALBANIJA

Albanija je bila za možno kandidatko za članstvo v EU opredeljena junija 2003. Leta 2009 je vložila prošnjo za članstvo, status kandidatke pa je pridobila junija 2014, kar je potrdilo, da zadovoljivo izpolnjuje kopenhagenska politična merila, in sicer doseženo stabilnost institucij, ki zagotavljajo demokracijo, vladavino prava, spoštovanje človekovih pravic ter spoštovanje in zaščito manjšin. Evropska komisija je v svojem sporočilu o strategiji širitve EU za leto 2016 ocenila napredek Albanije kot izpolnitev vseh petih ključnih prednostnih nalog za začetek pristopnih pogajanj. Kljub temu, da je Svet EU marca 2020 dal zeleno luč za začetek pristopnih pogajanj Albanije in Severne Makedonije, pogajalski okvir še ni bil potrjen. Potrditev blokira Bolgarija, ki nasprotuje referencam na makedonski jezik in krajšemu imenu Severna Makedonija. Zaradi tega, kljub soglasju ostalih držav članic, še ni prišlo do začetka pogajanj z Albanijo in Severno Makedonijo.

Ustava Republike Albanije je bila sprejeta leta 1998, bila je večkrat spremenjena, nazadnje leta 2020. Prvi člen ustave določa, da je Albanija parlamentarna republika, 7. člen pa določa ločitev in uravnoteženje zakonodajne, izvršilne in sodne oblasti. Pravni sistem je sistem civilnega prava. Predsednika države izbere parlament za največ dvakrat po pet let. Predsednik nima izvršilne oblasti, je vrhovni poveljnik vojske. Predsednik vlade je imenovan s predsedniškim odlokom na predlog večinske stranke ali parlamentarne koalicije, ki se dogovori, da bo oblikovala kabinet. Predsednik vlade predlaga ministre, potrdi jih parlament. Vladni kabinet je sestavljen iz 20 ministrov in predsednika vlade. Albanija ima enodomni parlament, ki ima 140 sedežev. Člani so voljeni neposredno v volilnih okrajih za štiriletni mandat.²

Zakonodajni okvir varstva človekovih pravic je na splošno v skladu z evropskimi standardi. Albanija je ratificirala večino mednarodnih konvencij o človekovih pravicah.³

Varuh človekovih pravic aktivno spodbuja pravice ranljivih skupin, vključno s pripravo posebnih poročil in priporočil. Varuh človekovih pravic je edini neodvisni organ, določen z ustavo, katerega namen je varovanje človekovih pravic vseh državljanov in zagotavljanje mediacij v primerih nezakonitih ali nepravilnih dejanj ali opustitve dejanj s strani državnih organov. Varuh človekovih pravic je zelo aktiven pri spodbujanju človekovih pravic in pravic ranljivih skupin, vključno s predložitvijo posebnih poročil in priporočil. Komisar za varstvo pred diskriminacijo je specializiran organ, ki zagotavlja učinkovito zaščito pred diskriminacijo in pred vsemi oblikami vedenja, ki spodbujajo diskriminacijo; izdaja odločbe in lahko

² <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/albania/#government>

³ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/albania-report-2020_en str. 6

naloži denarne kazni. Število primerov, ki jih je obravnaval (ali v zvezi z njimi sodeloval v sodnih procesih), v zadnjih letih narašča. Albanija ima tudi številne druge komisarje strokovnjake (npr. komisarja za pravico do informacij in varstva podatkov, komisarja za nadzor nad javno upravo itd.), ki so pristojni za posebne vidike varstva človekovih pravic.⁴

Država ima zadostne pravne predpise za zaščito državljanских pravic, samo izvajanje in nadzor nad izvajanjem zakonodaje pa bi lahko bilo boljše. Področja, kjer bi bilo potrebno izboljšati mehanizme zaščite so položaj Romov, Egipčanov in otrok.⁵

Albanija načelo nevračanja v skladu z ženevsko konvencijo izpolnjuje v celoti; ni poročil o kršenju tega načela.

Za Albance velja zelo nizka stopnja priznanja statusa mednarodne zaščite znotraj EU. Od 7.020 prošenj jih je bilo v letu 2020 zavrnjenih več kot 90 odstotkov.⁶

Prosilci za azil večinoma trdijo, da so žrtve ali možne žrtve krvnega maščevanja. Dejansko število umorov, storjenih na leto, in število prizadetih družin kažeta, da je navajanje krvnega maščevanja kot razloga za priznanje zaščite zelo pretirano. Statistični podatki o primerih krvnega maščevanja v tej državi se zelo razlikujejo, odvisno od tega, ali jih predstavi policija, mediji ali nevladne organizacije. Vsaka stran različne statistične podatke o primerih krvnega maščevanja utemeljuje s svojimi razlogi: tako predstavniki vlade trdijo, da nevladne organizacije prikazujejo preveč primerov krvnega maščevanja, ker želijo umetno upravičiti svoj obstoj na področju sprav in pomoči prizadetim družinam, medtem ko nevladne organizacije zagotavljajo, da albanska vlada namenoma prikazuje prenizke številke primerov krvnega maščevanja v želji, da bi delovala učinkovitejša v boju proti krvnemu maščevanju in tako pri svojih prizadevanjih za približanje pristopnim pogajanjem za vključitev v EU bolj vsečna državam Evropske unije.^{7 8}

Večina držav članic EU, ki imajo seznam varnih držav izvora, je na seznam uvrstila tudi Albanijo.⁹

Ministrstvo za notranje zadeve po proučitvi stanja ugotavlja, da je glede na pravni položaj, uporabo prava v okviru demokratičnega sistema in splošne politične okoliščine mogoče sklepati, da v Albaniji na splošno in redno ni nikakršnega preganjanja, kakor je opredeljeno v 26. členu zakona, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato Vlada RS uvršča Albanijo na seznam varnih držav izvora.

Viri:

- Central Intelligence Agency. The World Factbook. *Albania*, zadnjič posodobljeno 22. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/albania/#government> (dosegljivo 28. 9. 2021)

⁴ <https://www.avokatipopullit.gov.al/en/article/legislation>

⁵ https://bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_ALB.pdf str. 12

⁶ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

⁷ <https://www.justice.gov/eoir/page/file/1252886/download> str. 31-35

⁸ https://www.ecoi.net/en/file/local/1277559/2162_1479371057_easo-coi-albania-country-focus-final-final-201611.pdf

str. 36

⁹ <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries>

- European Commission. *European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. Albania Report 2020*, 6. 10. 2020. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/albania-report-2020_en (dosegljivo 28. 9. 2021)
- European Asylum Support Office (EASO). *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 28. 9. 2021)
- UK Home Office. *Country Policy and Information Note Albania: Blood feuds*, februar 2020. <https://www.justice.gov/eoir/page/file/1252886/download> (dosegljivo 28. 9. 2021)
- EASO. *Country of Origin Information Report Albania. Country Focus*, november 2016. https://www.ecoi.net/en/file/local/1277559/2162_1479371057_easo-coi-albania-country-focus-final-final-201611.pdf (dosegljivo 28. 9. 2021)
- Republic of Albania. *Avokati i Popullit*, nedatirano. <https://www.avokatipopullit.gov.al/en/index/home> (dosegljivo 28. 9. 2021)
- Bertelsmann Stiftung. *BTI 2020 Country Report Albania*, 2020. <https://bti-project.org/en/reports/country-report/ALB#pos5> (dosegljivo 29. 9. 2021)
- EASO. 'Safe country of origin' concept in EU+ countries, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 29. 9. 2021)

ALŽIRIJA

Po več kot stoletni vladavini Francije so se Alžirci večino 50-ih let 20. stoletja borili za neodvisnost in jo dosegli leta 1962. Alžirska osrednja politična stranka Narodna osvobodilna fronta (*National Liberation Front*) je bila ustanovljena leta 1954 kot del boja za neodvisnost in je od takrat pretežno prevladovala v politiki. Kot odgovor na javne nemire je alžirska vlada leta 1988 uvedla večstrankarski sistem, vendar je zaradi presenetljivega uspeha Islamske fronte rešitve (*Islamic Salvation Front*) v prvem krogu volitev posredovala alžirska vojska in odložila drugi krog volitev, s čimer so preprečili to, česar se je najbolj bala laična elita, in sicer da bi vzvode moči prevzela ekstremistična vlada. Vojska je začela napad na Islamsko fronto rešitve, s čimer je spodbudila njene pristaše, da so začeli napadati vladne cilje. Boj se je stopnjeval, nasilje je v letih 1992–1998 zahtevalo več kot 100.000 življenj. Vlada je dobila prednost v poznih 90-ih letih, oboroženo krilo Islamske fronte rešitve je razpadlo leta 2000. Az Abdelaziz Bouteflika je s podporo vojske osvojil predsedniško mesto na volitvah leta 1999, za katere je veljalo, da niso bile legitimne, dobil pa je tudi volitve leta 2004, 2009 in 2014. Vlada je leta 2014 kot odgovor na arabsko pomlad uvedla politične reforme, vključno s preklicem 19-letnega stanja izrednih razmer v državi in povečanjem ženskih kvot za izvolitev v skupščine, hkrati pa je povečala subvencije za prebivalstvo. Marca 2019 je predsednik Bouteflika oznanil, da se bo potegoval za še en mandat, kljub pozivom opozicijskih politikov, nekdanjih državnih uradnikov in protestnikov, naj se zaradi zdravstvenih razlogov umakne. Protestniki so zahtevali, da se za april napovedane volitve prestavijo. Po več tednih protestov, na katerih je več sto tisoč Alžircev zahtevalo odhod predsednika Bouteflike in njegovega kroga, je 2. aprila letos že več let vidno oslabei 82-letnik po 20 letih vladanja vendarle odstopil. Po volitvah decembra 2019 je predsedniški mandat nastopil Abdelmadjid Tebboune.

Alžirska ustava je bila sprejeta leta 1989, nazadnje pa spremenjena leta 2020. Spremembe ustave leta 2016 so vpeljale številne novosti, ki so jih Združeni narodi označili kot pozitiven ukrep k dolgoročni institucionalni, politični in socialnoekonomski reformi ter ob tem spodbudili Alžirijo k sprejetju notranje zakonodaje, ki bo usklajena z mednarodnimi obveznostmi na področju varstva človekovih pravic, še posebej v zvezi s svobodo združevanja, izražanja in združevanja.¹⁰ Spremembe ustave leta 2020 so omejile število predsedniških mandatov, podelile nove pristojnosti parlamentu in sodstvu ter omogočile posredovanje alžirskih vojaških sil zunaj Alžirije.¹¹

Pravni red je mešanica francoskega civilnega prava in islamskega prava, najvišji sodišči v državi sta vrhovno sodišče, ki je sestavljeno iz 150 sodnikov, ki so organizirani v osem zbornic ter ustavno sodišče¹², neodvisnost sodstva se omenja kot eden od problemov trenutne oblasti.¹³

Ustava zagotavlja vse temeljne človekove pravice in svoboščine, ki pa so v praksi večkrat neizpolnjene oziroma kršene.¹⁴ Prepovedana je diskriminacija zaradi rase, spola, jezika in socialnega statusa¹⁵. Zagotovljeni so enakost spolov, neodvisni sodni sistem in pravično sojenje. Obtoženi imajo pravico do pritožbe, pričanja moških in žensk imajo enako težo. Prav tako je z ustavo zagotovljena pravica govora in tiska, vendar so zaznani neuradni pritiski na urednike in novinarje.

¹⁰ <https://undocs.org/en/A/HRC/WG.6/27/DZA/2> str. 2

¹¹ <https://www.dw.com/en/algeria-passes-constitutional-changes-after-historically-low-turnout/a-55473708>

¹² <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/algeria/>

¹³ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

¹⁴ https://www.voanews.com/a/africa_freedom-speech-assembly-under-attack-algeria-un-warns/6205741.html

¹⁵ https://www.constituteproject.org/constitution/Algeria_2020.pdf?lang=en

Z ustavo je zagotovljena tudi pravica do zbiranja, vendar mora posamezno zbiranje predhodno odobriti oblast; veliko je pridržanj oseb, ki z javnim zbiranjem in združevanjem »kalijo javni red in mir«.

Čeprav zakonodaja omogoča dostop do mednarodne zaščite, vlada še ni vzpostavila sistema, kjer bi begunci lahko dostopali do mednarodne zaščite¹⁶, zato je Urad visokega komisarja ZN za begunce (UNHCR) telo, ki odloča o statusu zaščite¹⁷. Oblast je kljub temu zagotovila zaščito Sahravijcem, Sircem, državljanom Jemna, Konga, Slonokoščene obale ter drugim.¹⁸ Ustava zagotavlja nevračanje beguncev¹⁹, sprejetih je bilo nekaj ukrepov za spoštovanje tega načela²⁰. V praksi se dogaja, da oblast nezakonite migrante vrača v sosednje države brez možnosti vložitve prošnje za mednarodno zaščito²¹. Vlada sodeluje z UNHCR in drugimi humanitarnimi organizacijami na področju prostovoljnega vračanja, beguncev, prosilcev za azil, oseb brez državljanstva in drugih oseb. Begunci in prosilci za azil nimajo pravice do dela, zagotovljen pa imajo prost dostop do izobraževanja in zdravstvenih storitev po vsej državi.

Za mednarodno zaščito je v Evropski uniji leta 2020 zaprosilo 8460 Alžircev, več kot 90 odstotkov njihovih prošenj je bilo zavrnjenih²².

Istospolni odnosi so kaznivi²³. V skupnosti LGBT zaznavajo aretacije, vendar ne pregona²⁴. LGBT osebe imajo lahko težave zaradi diskriminacije in slabega ravnanja nedržavnih akterjev, vendar na splošno ne na stopnji, ki bi lahko povzročala tveganje preganjanja ali resne škode.

Ustava zagotavlja svobodo govora in tiska, neodvisni mediji redno kritizirajo vladne uradnike in politiko, kar povzroča občasno nadlegovanje novinarjev. Nekatere organizacije, vladni nasprotniki in politične stranke imajo dostop do neodvisnih medijev in v njih tudi izražajo svoja mnenja, opozicijske stranke širijo svoja stališča in informacije preko spleta, nimajo pa dostopa do državne televizije in radia. Novinarji neodvisnih medijev poročajo o nedostopnosti informacij s strani uradnikov²⁵.

Ustava vsem državljanom zagotavlja enakopravnost in prepoveduje diskriminacijo na podlagi rojstva, rase, spola, mišljenja ali katerega koli drugega osebnega ali socialnega statusa ali okoliščine. Ženskam se zagotavlja zaščita pred vsemi oblikami nasilja, tako v javni kot zasebni sferi, zagotavlja se jim dostop do zatočišča in oskrbe ter brezplačno pravno pomoč²⁶. Leta 2015 je parlament sprejel spremembe kazenskega zakonika, s katerimi kriminalizira nekatere oblike nasilja v družini. Napad na zakonca ali nekdanjega zakonca se lahko kaznuje z do 20 let zapora, odvisno od poškodb, storilec napada, v katerem napadeni umre, pa lahko dobi kazen dosmrtnega zapora. Spremembe kriminalizirajo tudi spolno

¹⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

¹⁷ <https://help.unhcr.org/algeria/applying-for-asylum/>

¹⁸ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

¹⁹ https://www.constituteproject.org/constitution/Algeria_2020.pdf?lang=en

²⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

²¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

²² <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

²³ https://ilga.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf str.87

²⁴ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

²⁵ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

²⁶ https://www.constituteproject.org/constitution/Algeria_2020.pdf?lang=en člen 40

nadlegovanje na javnih mestih²⁷. Ženske lahko zahtevajo ločitev, skrbništvo nad otroki je običajno dodeljeno materi, ki pa ne sme sprejemati odločitev glede otrokovega šolanja ali odpeljati otroka iz države brez soglasja otrokovega očeta. Država zagotavlja nadomestilo za ženske, katerih možje ne plačujejo preživnine²⁸. Še vedno se pojavlja diskriminacija žensk na področju dedovanja, pravice žensk glede lastništva nepremičnin pa so izenačene z moškimi²⁹.

V skladu z ustavo je državna religija islam in državnim institucijam prepoveduje, da bi delovale na način, ki je nezdržljiv z islamom. Zakon določa pravico do verskih dejavnosti, dokler se spoštujejo javni red in pravila. Žaljenje katere koli vere je kazenski prekršek. Zakon ne prepoveduje spreobrnitve iz islama, vendar pa je novačenje muslimanov od nemuslimanov kazenski prekršek. Ustava zagotavlja versko svobodo, vendar drugi zakoni in prakse restriktivno vplivajo na zagotovitev verske svobode. Verske skupine morajo pred opravljanjem verskih dejavnosti pridobiti dovoljenje vlade³⁰.

Revidirana ustava je zagotovila nove pravice političnim strankam, ki bodo lahko oživile svoje vloge v političnih zadevah, in okrepila vlogo parlamentarne opozicije z dodelitvijo pravic, ki bodo pomembno vplivale na njihovo delovanje v političnih zadevah, predvsem v zvezi z učinkovitim sodelovanjem pri zakonodajnem delu in pri spremljanju ukrepov vlade; z ustrezno zastopanostjo v parlamentarnih telesih; z upravičenostjo do finančne podpore za izvoljene člane v parlament ter v zvezi s sodelovanjem pri parlamentarni diplomaciji³¹.

Policijsko pridržanje ureja zakonodaja, ki določa, da mora policija pridobiti nalog za pridržanje od državnega tožilca. Z nalogom lahko policija pridrži osumljenca največ 48 ur. Oblast uporablja pozive za vabljenje obtoženih in žrtev na sodne obravnave in zaslišanja. Odvetniki poročajo, da oblasti spoštujejo zakonodajo, ki ureja pridržanja³².

Državni svet za človekove pravice, ki je določen z ustavo in zakonskim aktom iz leta 2016, je neodvisno telo v sklopu urada predsednika republike. Svet ima legalni status ter finančno in upravno avtonomijo. Njegove naloge so spodbujanje priznavanja človekovih pravic in njihova zaščita, odgovoren je za nadzor in postopke zgodnjega opozarjanja ter nadzor nad zaščito človekovih pravic, pripravi letno poročilo, ki ga posreduje predsedniku republike, predsedniku vlade in predstavnikom parlamenta³³. Svet lahko preiskuje primere kršenja človekovih pravic ter izdaja priporočila in predloge glede promocije človekovih pravic³⁴.

Alžirija je od leta 2014 članica Sveta za človekove pravice pri Združenih narodih, vendar kljub temu organizacijam Združenih narodov ne omogoča vedno terenskega vpogleda v svoje institucije. Oblast zatrjuje, da na področju človekovih pravic sodeluje tako z Združenimi narodi kot Evropsko unijo³⁵.

²⁷ https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/algeria0417_web_1.pdf

²⁸ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

²⁹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

³⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/algeria/>

³¹ https://www.constituteproject.org/constitution/Algeria_2020.pdf?lang=en

³² <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

³³ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

³⁴ <https://www.algerianembassy.org/human-rights/National-Human-Rights-Council.html>

³⁵ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

Zlasti v času povečane negotovosti v regiji in ideološke polarizacije se Alžirija širše dojema kot morebitni posrednik stabilnosti in političnega kompromisa ter kot mediator konfliktov v Magrebu³⁶.

V Alžiriji na splošno in redno ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se lahko uvrsti na seznam varnih držav. Kljub pomanjkljivostim na področju varstva človekovih pravic se ta država lahko šteje za varno državo izvora.

Viri:

- Deutsche Welle. *Algeria passes constitutional changes after historically low turnout*, 2. 11. 2020. <https://www.dw.com/en/algeria-passes-constitutional-changes-after-historically-low-turnout/a-55473708> (dosegljivo 29. 9. 2021)
- Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. *Compilation on Algeria*, 17. 2. 2021. <https://undocs.org/en/A/HRC/WG.6/27/DZA/2> (dosegljivo 29. 9. 2021)
- Central Intelligence Agency. *The World Factbook. Algeria*, zadnjič posodobljeno 22. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/algeria/> (dosegljivo 29. 9. 2021)
- VOA News. *Freedom of Speech, Assembly Under Attack in Algeria*, UN Warns, 12. 5. 2021. <https://www.voanews.com/a/africa-freedom-speech-assembly-under-attack-algeria-un-warns/6205741.html> (dosegljivo 30. 9. 2021)
- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Algeria*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/> (dosegljivo 30. 9. 2021)
- Constitute Project. *Algeria's Constitution of 2020*, 26. 8. 2021. https://www.constituteproject.org/constitution/Algeria_2020.pdf?lang=en (dosegljivo 30. 9. 2021)
- UNHCR. *Applying for asylum in Algeria*, nedatirano. <https://help.unhcr.org/algeria/applying-for-asylum/> (dosegljivo 30. 9. 2021)
- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 30. 9. 2021)
- International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA). *State-Sponsored Homophobia 2019*, marec 2019. https://ilga.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf (dosegljivo 30. 9. 2021)
- Human Rights Watch (HRW). » *Your Destiny is to Stay with Him*«. *State Response to Domestic Violence in Algeria*, 23. 4. 2017. https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/algeria0417_web_1.pdf (dosegljivo 30. 9. 2021)

³⁶ <https://bti-project.org/en/reports/country-report/DZA>

- USDOS. *2020 Report in International Religious Freedom: Algeria*, 12. 5. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/algeria/> (dosegljivo 30. 9. 2021)
- Embassy of Algeria to the United States of America. *National Human Rights Council*, nedatirano. <https://www.algerianembassy.org/human-rights/National-Human-Rights-Council.html> (dosegljivo 30. 9. 2021)
- Bertelsmann Stiftung. *BTI 2020 Country Report – Algeria*, 2020. <https://bti-project.org/en/reports/country-report/DZA> (dosegljivo 30. 9. 2021)

BANGLADEŠ

Bangladeš (uradno Ljudska republika Bangladeš) je postal suverena država leta 1971, potem ko se je v osvobodilni vojni ločil od Pakistana. Po osamosvojitvi je Bangladeš postal republika v okviru Commonwealtha in laična demokracija³⁷.

Ustavo Ljudske republike Bangladeš je potrdil ustavodajni parlament in je začela veljati 16. decembra 1972. Ustava je bila bistveno spremenjena januarja leta 1975 v smeri opustitve parlamentarnega sistema in uvedbe enostranskega predsedniškega sistema, ki deluje na podlagi vojnega prava. Vojaška zakonodaja je bila potrjena in ratificirana z ustavo leta 1986. Leta 1991 je bila ustava ponovno spremenjena, in sicer v smer parlamentarnega sistema vladanja³⁸. Doživela je veliko sprememb, zadnjo leta 2018³⁹.

Ustava je najprej temeljila na osnovnih načelih nacionalizma, socializma, demokracije in sekularizma, vendar je dopolnitev ustave, sprejeta leta 1977, nadomestila sekularizem z islamom. Nadaljnje spremembe v letu 1988 so islam določile kot državno religijo. Leta 2011 je bil 2.a člen ustave spremenjen tako, da se glasi: »Državna religija republike je islam, vendar država zagotavlja enak status in enake pravice prakticanju hindujske, budistične, krščanske in drugih ver.« Vlada to pravico na splošno spoštuje⁴⁰.

Danes je Bangladeš parlamentarna republika. Neposredne volitve v enodomni parlament, ki se jih lahko udeležijo vsi državljani, stari nad 18 let, potekajo vsakih pet let⁴¹. Pravni sistem je mešani sistem večinoma angleškega običajnega prava in islamskega prava⁴².

Izvršna oblast je v rokah predsednika vlade in vlade. Izvršna oblast nadzoruje izvajanje politik in zakonov ter ima tudi popoln nadzor nad vojaškimi in varnostnimi silami. V skladu z ustavo je kabinet predsednika vlade kolektivno odgovoren parlamentu. Parlament je pooblaščen za proučitev vsakega dejanja vlade. Toda v praksi predsednik vlade v veliki meri prevladuje nad parlamentarnimi funkcijami. Redni bojkoti opozicije parlament ovirajo pri izvajanju nadzorne funkcije nad ukrepi vlade⁴³. Volitve v Bangladešu niso

³⁷ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

³⁸ https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Bangladesh_Country_Overview_December_2017.pdf str. 23

³⁹ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/#government>

⁴⁰ https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Bangladesh_Country_Overview_December_2017.pdf str. 24

⁴¹ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/#government>

⁴² <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/#government>

⁴³ https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Bangladesh_Country_Overview_December_2017.pdf str. 25

bile vedno svobodne, poštene in vključujoče, čeprav redna menjava strank na oblasti kaže na določeno mero legitimnosti volilnega procesa⁴⁴.

Verska svoboda je ustavno zagotovljena pravica kljub ustavno določeni državni religiji (islam)⁴⁵. Ustava določa, da nihče, ki obiskuje izobraževalno ustanovo, ni dolžan poslušati verskih vsebin ali sodelovati pri obredih ali čaščenju v zvezi z vero, ki ji ne pripada⁴⁶. Verske skupine, ki želijo povezati več bogoslužnih ustanov, se morajo registrirati. Pogoji in postopki so enaki kot za sekularna združenja⁴⁷. Ustava tudi zagotavlja svobodo misli, vesti, govora in izražanja ter prepoveduje zlorabo vere v politične namene⁴⁸.

Število ljudi, ki jih je prizadelo politično nasilje, niha in je odvisno od političnih nemirov, še posebej pred volitvami in stavkami. Politično nasilje se kaže v obliki spopadov med pripadniki različnih frakcij znotraj ene stranke, med pripadniki različnih strank ter med podporniki strank in varnostnimi organi⁴⁹. Čeprav obstajajo poročila⁵⁰ o primerih nadlegovanja ali zastraševanja s strani policije in varnostnih sil ter o omejevanju političnih shodov in demonstracij, še posebej v predvolilnem času, ti niso dovolj resni po svoji naravi in ponavljanju, da bi lahko govorili o preganjanju ali resni škodi.

Ustava zagotavlja svobodo govora, vendar vlada tega ni vedno spoštovala. Mnogi novinarji niso upali kritizirati oblasti zaradi skrbi pred povračilnimi ukrepi. Tako tiskani kot neodvisni elektronski mediji so bili aktivni in so izražali različne poglede, čeprav so nekateri spletni mediji, ki so kritizirali vlado, poročali o pritiskih⁵¹. Število spletnih medijskih ponudnikov je v zadnjih letih dramatično naraslo, prav tako uporaba družbenih omrežij, saj dostop do svetovnega spleta ni omejen⁵².

Pravice žensk zagotavlja ustava in zakonodaja, ki prepoveduje diskriminacijo na podlagi spola⁵³. Veliko žensk zaseda mesta v javni upravi, sodstvu, policiji, vojski in ustanovah lokalnih skupnosti. Bangladeš je imel dva predsednici vlade, vključno s trenutno⁵⁴. Kljub temu so zaznane zlorabe (posilstva, napadi s kislino, nasilje), spolno nadlegovanje, neenakost na področju lastništva in dedovanja žensk ter odločitve na podlagi islamskih zakonov (fatva)⁵⁵.

Vlada je skupaj z lokalnimi oblastmi in nevladnimi organizacijami izboljšala zdravje, skrbstvo in izobraževanje otrok, ki so še vedno izredno ranljiva skupina. Šolanje je brezplačno in obvezno do osmega razreda, država ponuja denarno nadomestilo staršem deklic, ki jih starši šolajo do desetega razreda. Vlada je izvedla vrsto izobraževanj za starše glede preprečevanja otroških porok in zaradi tega ukinila šolnino za deklice. Spolno izkoriščanje otrok je kaznivo (kazen je deset let zapor)⁵⁶. Otroško delo je

⁴⁴ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-bangladesh.pdf> str. 12

⁴⁵ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-bangladesh.pdf> str. 19

⁴⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/bangladesh/>

⁴⁷ <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/bangladesh/>

⁴⁸

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/749003/Bangladesh-Rel_Mins_and_Athiests-CPIN-v2.0_October_2018_.pdf str. 12, 13

⁴⁹ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-bangladesh.pdf> str. 32

⁵⁰ <https://www.hrw.org/news/2019/01/17/bangladesh-violent-repression-opposition>

⁵¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bangladesh/>

⁵² <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-bangladesh.pdf> str. 31

⁵³ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/896259/BGD-Women-GBV-CPIN-v3.0_June_2020_.pdf str. 7

⁵⁴ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-bangladesh.pdf> str. 34

⁵⁵ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bangladesh/>

⁵⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bangladesh/>

razširjeno. Četudi je vlada poskusila izvesti reforme in ukiniti otroško delo v tovarnah, se je to zgolj preselilo v manjše, nekontrolirane obrate⁵⁷.

Bangladeška ustava v 27. členu določa, da so vsi državljani pred zakonom enaki in upravičeni do enakega pravnega varstva, v skladu z 28. členom država nikogar ne diskriminira na podlagi vere, rase, kaste, spola ali kraja rojstva, vendar pa v Bangladešu ni zakonodaje, ki prepoveduje diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti. Pravnega priznanja istospolnih porok ali civilnih partnerstev ni. Istospolni pari ne morejo posvojiti otrok⁵⁸. Predstavniki LGBTI skupnosti so poročali o napadih ter zmanjšanju možnosti za javno delovanje⁵⁹. Kljub vsemu pa je vlada naredila korak k vključitvi LGBTI skupnosti, saj je napovedala, da bo ob štetju prebivalstva leta 2021 omogočila, da se oseba lahko izreče za »tretji spol«⁶⁰ (hijra oz. niti ženska niti moški).

Bangladeš ni država pogodbenica ženevske konvencije o statusu beguncev. Zakon ne predvideva podelitve azila ali statusa begunca, niti vlada ni vzpostavila formalnega sistema za zaščito beguncev. Vlada je zagotovila znatno zaščito in pomoč pripadnikom ljudstva Rohingya, ki prebivajo v državi. Pred letom 2017 je vlada sodelovala z UNHCR pri zagotavljanju začasne zaščite in osnovne pomoči beguncem, čeprav jih oblasti Bangladeša niso priznavale kot begunce ampak kot »prisilno izseljene državljane Mjanmara«. Kljub temu pa je oblast spoštovala standarde Združenih narodov glede beguncev, z izjemo prostega gibanja po državi⁶¹.

Po podatkih Evropskega azilnega podpornega urada je leta 2020 za mednarodno zaščito v Evropski uniji zaprosilo 11.545 državljanov Bangladeša, več kot 90 odstotkov prošenj na prvi stopnji je bilo zavrnjenih. Državljanji Bangladeša so bili v letu 2020 na desetem mestu pa številu vloženih prošenj za mednarodno zaščito⁶². V Sloveniji so državljani Bangladeša v letu 2020 vložili 152 prošenj za mednarodno zaščito, kar jih po številčnosti uvršča na peto mesto⁶³.

V Bangladešu splošno in redno ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada. Kljub zaznamim pomanjkljivostim na področju varstva človekovih pravic se Bangladeš lahko šteje za varno državo izvora.

Viri:

- CIA. The World Factbook. *Bangladesh*, zadnjič posodobljeno 29. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/> (dosegljivo 30. 9. 2021)

⁵⁷ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-bangladesh.pdf> str. 38

⁵⁸ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/880555/BGD-SOGIE-CPIN-v4.0_April_2020_.pdf str. 13

⁵⁹ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-bangladesh.pdf> str. 36

⁶⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bangladesh/>

⁶¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bangladesh/>

⁶² <https://easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

⁶³ <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNZ/Dokumenti/DM/Maj-2021/Porocilo-o-delu-Direktorata-za-migracije-za-let-2020.pdf> str. 22

- EASO. *Country of Origin Report. Bangladesh Country Overview*, december 2017. [https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Bangladesh Country Overview December 2017.pdf](https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Bangladesh%20Country%20Overview%20December%2017.pdf) (dosegljivo 1. 10. 2021)
- Australian Government. Department of Foreign Affairs and Trade. *Dfat Country Information Report Bangladesh*, 22. 8. 2019. <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-bangladesh.pdf> (dosegljivo 1. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Report on International Religious Freedom: Bangladesh*, 12. 5. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/bangladesh/> (dosegljivo 1. 10. 2021)
- Constitution, (Articles 2A, 12, 28, 39 and 41), 4 November 1972 v UK Home Office. Country Policy and Information Note *Bangladesh: Religious minorities and atheists*, oktober 2018. [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/749003/Bangladesh-Rel Mins and Atheists-CPIN-v2.0 October 2018 .pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/749003/Bangladesh-Rel_Mins_and_Atheists-CPIN-v2.0_October_2018_.pdf) (dosegljivo 1. 10. 2021)
- Human Rights Watch. *Bangladesh: Violent Repression of Opposition*, 17. 1. 2019. <https://www.hrw.org/news/2019/01/17/bangladesh-violent-repression-opposition> (dosegljiv 1. 10. 2021)
- UK Home Office. *Country Policy and Information Note Bangladesh: Women fearing genderbased violence*, junij 2020. [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/896259/BGD-Women-GBV-CPIN-v3.0 June 2020 .pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/896259/BGD-Women-GBV-CPIN-v3.0_June_2020_.pdf) (dosegljivo 1. 10. 2021)
- UK Home Office. *Country Policy and Information Note Bangladesh: Sexual orientation and gender identity and expression*, april 2020. [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/880555/BGD-SOGIE-CPIN-v4.0 April 2020 .pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/880555/BGD-SOGIE-CPIN-v4.0_April_2020_.pdf) (dosegljivo 1. 10. 2021)
- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 1. 10. 2021)
- Ministrstvo za notranje zadeve. *Poročilo o delu Direktorata za migracije za leto 2020*, april 2021. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNZ/Dokumenti/DM/Maj-2021/Porocilo-o-delu-Direktorata-za-migracije-za-leto-2020.pdf> (dosegljivo 1. 10. 2021)

BOSNA IN HERCEGOVINA

Bosna in Hercegovina (v nadaljnjem besedilu: BiH) je parlamentarna republika, ki je razglasila suverenost oktobra 1991 in neodvisnost od nekdanje Jugoslavije 3. marca 1992. Bosanski Srbi so s podporo sosednje Srbije in Črne gore odgovorili z oboroženim uporom, ki se je končal s podpisom Daytonskega sporazuma 14. decembra 1995. Daytonski sporazum je ohranil mednarodne meje BiH ter ustvaril večetnično in demokratično vlado, ki izvaja skupno zunanjo, diplomatsko in monetarno politiko. Pravni sistem je sistem civilnega prava⁶⁴.

Ustava BiH je bila sprejeta 14. decembra 1995 kot del Daytonskega sporazuma in določa, da je BiH demokratična država, ki deluje v skladu z zakoni ter na temelju svobodnih in demokratičnih volitev. BiH tvori dve entiteti, in sicer Federacija Bosne in Hercegovine ter Republika Srbska.⁶⁵

Zakonodajno telo je parlamentarna skupščina, ki je dvodomna. Predsedstvo je tričlansko, izvoljeno za štiri leta z možnostjo ponovne izvolitve. Sestavljajo ga po en Bošnjak, Hrvat in Srb. Njegove glavne naloge so vodenje zunanje politike, imenovanje veleposlanikov in drugih mednarodnih predstavnikov BiH, predstavljanje BiH v evropskih in mednarodnih organizacijah in institucijah, predlaganje proračuna, izvajanje odločitev parlamentarne skupščine. Vsak član predsedstva ima tudi funkcijo civilnega poveljnika oboroženih sil. Vsaka svojo ustavo in svoj sistem oblasti imata tudi obe politični entiteti BiH.⁶⁶

BiH je podpisnica vseh glavnih mednarodnih aktov s področja človekovih pravic. Načela Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin so zajeta v ustavi, se uporabljajo neposredno in so nad notranjo zakonodajo.⁶⁷

Ustava Republike Srbske določa, da je smrtno kazen mogoče izjemoma izreči le za najtežje primere težkih kaznivih dejanj.⁶⁸ Kazen je teoretična in se v praksi ne izvaja, saj kazenski zakonik Republike

⁶⁴ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bosnia-and-herzegovina/>

⁶⁵ https://www.constituteproject.org/constitution/Bosnia_Herzegovina_2009.pdf?lang=en

⁶⁶ https://www.constituteproject.org/constitution/Bosnia_Herzegovina_2009.pdf?lang=en

⁶⁷ https://www.constituteproject.org/constitution/Bosnia_Herzegovina_2009.pdf?lang=en

Srbske take kazni sploh nima predpisane.⁶⁹ Poleg tega se je BIH pridružila »skupni izjavi visoke predstavnice EU za zunanje zadeve in varnostno politiko ter generalnega sekretarja Sveta Evrope ob evropskem in svetovnem dnevu proti smrtni kazni«, v kateri Svet Evrope in Evropska unija znova izražata odločno nasprotovanje smrtni kazni v vseh okoliščinah in v vseh primerih.⁷⁰

Zakonodaja prepoveduje mučenje in nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje. Ameriško zunanje ministrstvo v svojem poročilu o stanju človekovih pravic za leto 2020 navaja, da ni poročil o takšnih dejanjih, ni pa tudi poročil, da oblasti ne nadaljujejo zlorabljanja zapornikov, o čemer je bilo poročano v prejšnjih letih.⁷¹ Oblasti tudi zamujajo z vzpostavitvijo državnega mehanizma zoper mučenje in nečloveško ravnanje. Iz poročila Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nehumanega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja za leto 2019 izhaja, da je obtožb o policijskih nepravilnostih manj kot prejšnja leta.⁷²

Ustava BIH zagotavlja pravico do poštenega sojenja, medtem ko ustavi obeh entitet zagotavljata neodvisno sodstvo. Zaznanih je bilo nekaj primerov, ko so politične stranke in udeleženci kriminalnih dejanj vplivali na sodnike v politično občutljivih primerih, še posebej v primerih, povezanih s korupcijo.⁷³

Formalno ima država trden zakonski okvir, ki zagotavlja neodvisnost sodstva in tožilstva.⁷⁴ Zakon omogoča posameznikom in organizacijam uporabo civilnih sredstev za boj proti kršenju človekovih pravic ter zagotavlja pravico do pritožbe pri Evropskem sodišču za človekove pravice.⁷⁵

Zakon omogoča pravico do mednarodne zaščite (status begunca ali subsidiarna zaščita) in vlada je vzpostavila sistem za zagotovitev zaščite beguncem. Načelo nevračanja v skladu z ženevsko konvencijo je zakonsko urejeno in se spoštuje v celoti.⁷⁶

Pravni okvir varstva manjšin je v veliki meri v skladu z Okvirno konvencijo za varstvo narodnih manjšin, vendar pomanjkljivo usklajevanje med državo in manjšinami ovira izvajanje zakona o narodnih manjšinah. Tako državni parlament kot entitetna parlamenta imajo državne svete za manjšine, ki se redno sestajajo, vendar za njihovo delovanje večkrat zmanjka sredstev in nimajo političnega vpliva na odločevalski proces. Svet Romov ostaja posvetovalno telo sveta ministrov, vendar z omejenim vplivom. Čeprav zakon prepoveduje diskriminacijo, se pripadniki manjšin še vedno spoprijemajo z diskriminacijo na področju zaposlovanja in šolstva tako v državnem kot zasebnem sektorju, čeprav v manjšem obsegu kot prejšnja leta.⁷⁷

⁶⁸ https://www.narodnaskupstinars.net/sites/default/files/upload/dokumenti/ustav/lat/ustav_republike_srpske.pdf str. 5

⁶⁹ <https://www.narodnaskupstinars.net/?q=la/akti/usvojeni-zakoni/krivi%C4%8Dni-zakonik-republike-srpske>

⁷⁰ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/10/09/joint-declaration-by-the-eu-high-representative-for-foreign-affairs-and-security-policy-and-the-secretary-general-of-the-council-of-europe-on-the-european-and-world-day-against-the-death-penalty/>

⁷¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bosnia-and-herzegovina/>

⁷² <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/council-of-europe-anti-torture-committee-publishes-report-on-its-2019-visit-to-bosnia-and-herzegovina>

⁷³ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bosnia-and-herzegovina/>

⁷⁴ https://www.ecoi.net/en/file/local/2029431/country_report_2020_BIH.pdf str. 13

⁷⁵ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bosnia-and-herzegovina/>

⁷⁶

⁷⁷ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bosnia-and-herzegovina/>

Precej razširjen je sovražni govor, diskriminacija in nasilje zoper skupnost LGBTI. Odziv pristojnih za pregon nasilja zoper LGBTI je počasen in običajno neprimeren.⁷⁸

Evropska komisija v dokumentu »Bosnia and Herzegovina 2020 Report« ugotavlja, da na področju svobode izražanja ni bilo zaznati napredka in da obstajajo primeri ustrahovanja in političnega pritiska na novinarje. Svoboda zbiranja in združevanja je opredeljena v ustavi in zakonodaji, treba pa jo je uskladiti z mednarodnimi standardi, prav tako obstajajo poročila o napadih in zastraševanju zagovornikov človekovih pravic.⁷⁹

Zaskrbljenost ostaja zaradi izkoriščanja otrok in otroškega beračenja; razširjeno je nasilje nad otroki.⁸⁰

Večina držav članic EU, ki imajo seznam varnih držav izvora, je na seznam uvrstila tudi Bosno in Hercegovino.⁸¹

BiH je za članstvo v Evropski uniji zaprosila februarja 2016. Evropska komisija je maja 2019 sprejela mnenje, v katerem je identificirala 14 ključnih prioritet, ki jih mora država izpolnjevati za odprtje pristopnih pogajanj z Evropsko unijo.⁸²

Država ima pravni in politični okvir, ki ureja človekove pravice, ter urejeno spoštovanje in zaščito manjšin; opazna izjema je ustavno neskladje, kot je navedeno v odločitvi Evropskega sodišča za človekove pravice v primeru Sejdić-Finci.⁸³ Ne glede na potrebo po obravnavi navedene sodbe in potrebo po izboljšanju izvajanja okvira varstva človekovih pravic v BiH na splošno in redno ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se država lahko šteje za varno izvorno državo.

Viri:

- Constitute Project. *Bosnia and Herzegovina's Constitution of 1995 with Amendments through 2009*, 26. 8. 2021.
https://www.constituteproject.org/constitution/Bosnia_Herzegovina_2009.pdf?lang=en (dosegljivo 7. 10. 2021)

⁷⁸ https://www.ecoi.net/en/file/local/2029431/country_report_2020_BIH.pdf str. 15

⁷⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/bosnia-and-herzegovina-report-2020_en str. 25, 28

⁸⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bosnia-and-herzegovina/>

⁸¹ <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries>

⁸² https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/bosnia-and-herzegovina_en

⁸³ Leta 1995 je Ustava Bosne in Hercegovine, ki je nastala v okviru Daytonskega sporazuma, vključila določbe o delitvi oblasti; mesta v tristranski parlamentarni skupščini Bosne in Hercegovine so rezervirana za etnične Bošnjake, bosanske Srbe in bosanske Hrvate. Tožeči stranki, bosanski Rom (Dervo Sejdić) in bosanski Jud (Jakob Finci), sta te ustavne določbe izpodbijala, saj nista bila upravičena do kandidature za izvolitev v parlamentarno skupščino. Sodišče je ugotovilo, da je bil v tej zadevi kršen 14. člen EKČP (prepoved diskriminacije na področju konvencijskih pravic) v povezavi s 3. členom Protokola 1 (svobodne volitve) in da je z (ne)upravičenostjo do kandidature za izvolitev v parlamentarno skupščino kršen 1. člen Protokola št. 12 (splošna prepoved diskriminacije).

- Central Intelligence Agency. The World Factbook. *Bosnia and Herzegovina*, zadnja posodobitev 23. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bosnia-and-herzegovina/> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- Council of the EU. *Joint Declaration by the EU High Representative for Foreign Affairs and Security Policy and the Secretary General of the Council of Europe on the European and World Day against the Death Penalty*, 9. 10. 2019. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/10/09/joint-declaration-by-the-eu-high-representative-for-foreign-affairs-and-security-policy-and-the-secretary-general-of-the-council-of-europe-on-the-european-and-world-day-against-the-death-penalty/> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- Narodna skupština Republike Srpske. *Ustav Republike Srpske*, nedatirano. <https://www.narodnaskupstinars.net/?q=la/akti/ustav> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- Narodna skupština Republike Srpske. *Krivični zakonik Republike Srpske*, 13. 7. 2017. <https://www.narodnaskupstinars.net/?q=la/akti/usvojeni-zakoni/krivi%C4%8Dni-zakonik-republike-srpske> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Bosnia and Herzegovina*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/bosnia-and-herzegovina/> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- Council of Europe. *Council of Europe anti-torture Committee publishes report on its 2019 visit to Bosnia and Herzegovina*, 14. 9. 2021. <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/council-of-europe-anti-torture-committee-publishes-report-on-its-2019-visit-to-bosnia-and-herzegovina> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- Bertelsmann Stiftung. *BTI 2020 Country Report Bosnia and Herzegovina*, 29. 4. 2020. https://www.ecoi.net/en/file/local/2029431/country_report_2020_BIH.pdf (dosegljivo 7. 10. 2021)
- European Commission. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*, 6. 10. 2020. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/bosnia-and-herzegovina-report-2020_en (dosegljivo 7. 10. 2021)
- EASO. *'Safe country of origin' concept in EU+ countries*, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- European Commission. *Bosnia and Herzegovina*, nedatirano. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/bosnia-and-herzegovina_en (dosegljivo 7. 10. 2021)

ČRNA GORA

Črna gora je parlamentarna republika, ki je po razpadu Jugoslavije s Srbijo tvorila Državno skupnost Srbije in Črne gore, 3. junija 2006 pa je dokončno razglasila neodvisnost in samostojnost.⁸⁴

Zakonodajno telo predstavlja skupščina, ki ima 81 članov s štiriletnim mandatom, izvoljenih na neposrednih volitvah. Skupščina potrjuje predsednika vlade na predlog predsednika republike. Volitve predsednika republike potekajo na pet let. Najvišji ustanovi sodne veje oblasti sta vrhovno sodišče in ustavno sodišče, pravni sistem je sistem civilnega prava.⁸⁵

Ustava in zakonodaja prepovedujeta mučenje in nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje. Ameriško zunanje ministrstvo v svojem poročilu o stanju človekovih pravic za leto 2020 navaja, da je bilo nekaj poročil o nasilju v zaporih in priporih. Pristojni organi so preganjali taka dejanja, vendar so pravni postopki po oceni ameriškega zunanjega ministrstva trajali predolgo.⁸⁶ Oblasti so preiskovale obtožbe o slabem ravnanju v zaporih, izidi preiskav so bili na voljo javnosti. Vlada je dovolila obiske neodvisnim nevladnim opazovalcem, skupinam za varovanje človekovih pravic, medijem in mednarodnim organizacijam, kot je Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nehumanega ali ponižujočega ravnanja

⁸⁴ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/montenegro/>

⁸⁵ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/montenegro/>

⁸⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/montenegro/>

ali kaznovanja v zaporih. Poročilo prav tako navaja izboljšave fizičnih pogojev v zaporih, povečanje števila zaposlenih ter usposabljanja paznikov.⁸⁷

Ustava in zakon zagotavljata pravico do pravičnega in javnega sojenja ter neodvisnost sodstva⁸⁸, vseeno pa se pojavljajo poročila, da je sodstvo občutljivo za politične pritiske⁸⁹. Zakonodaja na področju človekovih pravic se izboljšuje in usklajuje z evropskimi standardi, s spremembami Kazenskega zakonika je sovražni govor postal kaznivo dejanje.⁹⁰ Država je dosegla napredek na področju boja proti korupciji.⁹¹

Nekaj zaskrbljenosti ostaja na področju neodvisnosti medijev⁹².

Predpisi zagotavljajo pravico do mirnega zbiranja in združevanja, oblast na splošno spoštuje to pravico.⁹³ Freedom House poroča, da je oblast omejila nekatere aktivnosti zbiranja, vendar so bile omejitve v povezavi z ukrepi za preprečevanje širjenja koronavirusa.⁹⁴

Država je dosegla napredek glede pravic LGBT skupnosti⁹⁵. Vsaka policijska postaja ima uradnika, ki je zadolžen za nadzor izvrševanja pravic LGBT oseb. Vzpostavljena je ekipa policistov in predstavnikov nevladnih organizacij s področja LGBT, katere namen je krepitev dialoga med policijo in skupnostjo. Vlada je tudi vzpostavila nacionalno kontaktno točko, sestavljeno iz predstavnikov lokalne skupnosti, za promocijo pravic LGBT skupnosti na lokalni ravni.⁹⁶ Država je leta 2020 sprejela Zakon o življenjskem partnerstvu, s čimer je dodatno okrepila pravice LGBT skupnosti.⁹⁷

Zakon omogoča pravico do mednarodne zaščite (status begunca ali subsidiarna zaščita) in vlada je vzpostavila sistem za zagotovitev zaščite beguncem. Načelo nevračanja v skladu z ženevsko konvencijo je zakonsko urejeno in se spoštuje v celoti.⁹⁸

Prepovedana je diskriminacija na kakršni koli podlagi, vendar so ji še vedno izpostavljeni Romi in Egipčani⁹⁹. Aprila 2020 je vlada sprejela akcijski načrt za večjo socialno vključenost Romov in Egipčanov, povečuje se število romskih otrok, vključenih v osnovno šolanje, zmanjšuje se brezposelnost med Romi in Egipčani¹⁰⁰. Z ovirami se srečujejo največ zaradi pomanjkanja ustreznih dokumentov, prav tako nimajo svojega predstavnika v parlamentu¹⁰¹.

Večina držav članic EU, ki imajo seznam varnih držav izvora, je na seznam uvrstila tudi Črno goro¹⁰².

⁸⁷ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/montenegro/>

⁸⁸ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/montenegro/>

⁸⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/montenegro-report-2020_en str. 21

⁹⁰ https://www.ecoi.net/en/file/local/2029442/country_report_2020_MNE.pdf str. 13

⁹¹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/montenegro-report-2020_en str. 5

⁹² https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/montenegro-report-2020_en str. 34

⁹³ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/montenegro/>

⁹⁴ <https://www.ecoi.net/en/document/2050451.html>

⁹⁵ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/montenegro-report-2020_en str. 30

⁹⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/montenegro/>

⁹⁷ <https://www.slobodnaevropa.org/a/crna-gora-montenegro-prajd-/31459606.html>

⁹⁸ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/montenegro/>

⁹⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/montenegro-report-2020_en str. 6

¹⁰⁰ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/montenegro-report-2020_en str. 41

¹⁰¹ https://www.ecoi.net/en/file/local/2029442/country_report_2020_MNE.pdf str. 26

¹⁰² <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries>

Črna gora je leta 2008 zaprosila za članstvo v Evropski uniji. Evropska komisija je leta 2010 izdala pozitivno mnenje k prošnji, leta 2012 so se začela pristopna pogajanja. Od leta 2017 je članica NATA¹⁰³.

Na splošno in redno v državi ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se lahko uvrsti na seznam varnih držav izvora.

Viri:

- Central Intelligence Agency. The World Factbook. *Montenegro*, zadnja posodobitev 27. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/montenegro/> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- European Commission. *Montenegro Report 2020*, 6. 10. 2020. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/montenegro-report-2020_en (dosegljivo 7. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Montenegro*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/montenegro/> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- Bertelsmann Stiftung. *BTI 2020 Country Report Montenegro*, 29. 4. 2020. https://www.ecoi.net/en/file/local/2029442/country_report_2020_MNE.pdf (dosegljivo 7. 10. 2021)
- Freedom House. *Nations in Transit 2021 - Montenegro*, 28. 4. 2021. <https://www.ecoi.net/en/document/2050451.html> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- Radio Slobodna Evropa. *Deveta Povorka ponosa 'Montenegro Prajd' 16. oktobra u Podgorici*, 14. 9. 2021. <https://www.slobodnaevropa.org/a/crna-gora-montenegro-prajd-/31459606.html> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- EASO. *'Safe country of origin' concept in EU+ countries*, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 7. 10. 2021)
- European Commission. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. *Montenegro*, nedatirano. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/montenegro_en (dosegljivo 7. 10. 2021)
- NATO. *Montenegro joins NATO as 29th Ally*, zadnjič posodobljeno 9. 6. 2017. https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_144647.htm (dosegljivo 7. 10. 2021)

¹⁰³ https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_144647.htm

EGIPT

Egipt je predsedniška republika. Predsednik je šef države in vodja izvršne veje oblasti. Njegov mandat traja šest let z možnostjo dvakratne ponovne izvolitve¹⁰⁴. Ustava podeljuje predsedniku znatna pooblastila, in sicer imenovanje predsednika vlade in ministrov, civilnega in vojaškega osebja ter diplomatskih predstavnikov, je vrhovni poveljnik oboroženih sil, lahko razglasi izredne razmere, skliče referendum in izdaja odloke z zakonsko močjo, če parlament ne zaseda¹⁰⁵. Egipt nima podpredsednika. Če predsednik države začasno ne more opravljati svoje funkcije, ga nadomešča predsednik vlade. Pravni sistem je mešani sistem, ki temelji na Napoleonovem civilnem in kazenskem pravu, islamskem verskem pravu ter ostankih zakonov iz kolonialnih časov¹⁰⁶.

Najvišja sodišča v državi so vrhovno ustavno sodišče, ki odloča o ustavnosti zakonov ter v sporih med sodišči nižje pristojnosti, kasacijsko sodišče, ki je najvišje pritožbeno telo v civilnih in kazenskih zadevah, ter vrhovno upravno sodišče. Sodnike predlaga vrhovni sodni svet, imenuje jih predsednik države¹⁰⁷.

Korupcija je zelo razširjena, čeprav je država podpisnica Konvencije Združenih narodov proti korupciji, prav tako ustava zavezuje državo k boju proti korupciji. Kazenski zakonik določa kazni za podkupovanje, poskus korupcije, dajanje daril z namenom vplivanja ter zlorabo službenih in javnih sredstev za zasebno korist. Država ima več teles, ki delujejo na področju preprečevanja korupcije, vendar zakonodaje s tega področja ne izvajajo dosledno¹⁰⁸.

Ustava zagotavlja pravice in svoboščine egiptovskim državljanom, vključno z enakimi možnostmi za vse državljane brez diskriminacije in ne glede na spol. Prepoveduje diskriminacijo na podlagi vere, prepričanja, spola, porekla, rase, barve kože, jezika, invalidnosti, družbenega razreda, politične ali geografske pripadnosti ali katerega koli drugega razloga. Hkrati dovoljuje omejitve pravic in svoboščin na zakonski podlagi¹⁰⁹. Z zadnjo spremembo ustave leta 2019 je bilo določeno, da vsaj deset odstotkov sedežev v senatu ter vsaj 25 odstotkov sedežev v predstavniskem domu pripada ženskam. Trenutno je v vladi osem ministric¹¹⁰. Kljub temu pa je v državi še vedno zelo razširjeno nasilje nad ženskami¹¹¹. Ustava zagotavlja pravico do oblikovanja političnih strank, vendar se ne smejo organizirati na podlagi vere, rase, spola ali geografske lege¹¹². Položaj kristjanov v državi se je izboljšal, navajajo boljši položaj kot v času prejšnjega predsednika¹¹³. Ne glede na ustavna določila pa so predstavniki LGBT skupnosti izpostavljeni diskriminaciji, ki se kaže na različne načine¹¹⁴.

Leta 2003 je bil ustanovljen državni svet za človekove pravice, ki mu ustava daje pravico vlaganja pritožb pri javnem tožilstvu v primerih kršenja ustavnih ali zakonskih določb. Svet sestavljajo strokovnjaki s področja človekovih pravic in tako domači kot tuji strokovnjaki mu priznavajo verodostojnost. Svet redno

¹⁰⁴ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/egypt/#government>

¹⁰⁵ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-egypt.pdf> str. 11

¹⁰⁶ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/egypt/#government>

¹⁰⁷ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/egypt/#government>

¹⁰⁸ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-egypt.pdf> str. 11

¹⁰⁹ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-egypt.pdf> str. 12

¹¹⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/egypt/>

¹¹¹ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-egypt.pdf> str. 30

¹¹² <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-egypt.pdf> str. 12

¹¹³ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-egypt.pdf> str. 20

¹¹⁴ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/egypt/>

objavlja poročila o kršenju človekovih pravic. Vendar pa pomanjkanje sredstev za delovanje in omejitve pooblastil omejujeta njegovo učinkovitost¹¹⁵.

Ustava zagotavlja številna varovala glede svobode tiska in preprečevanja cenzure, vendar to svobodo omejuje v času vojne in javne mobilizacije¹¹⁶. Vlada te pravice ne spoštuje¹¹⁷. Lokalne in mednarodne skupine s področja varstva človekovih pravic poročajo o nadlegovanju, zastraševanju in zapiranju novinarjev¹¹⁸. Družbene medije in aplikacije na mobilnih telefonih nadzoruje varnostna služba¹¹⁹.

Čeprav zakonodaja ne prepoveduje homoseksualnih stikov, so LGBT osebe izpostavljene nadlegovanju in diskriminaciji¹²⁰. Znani so primeri, ko so oblasti z uporabo družbenih omrežij, spletnih strani za zmenke in aplikacijami za mobilne telefone s prevaro lovile istospolne osebe. Predstavniki skupnosti LGBT so izpostavljeni nasilju tako s strani policije kot javnosti¹²¹.

Mednarodna organizacija za migracije (IOM) izvaja program, s katerim pomaga pri prostovoljnih vrnitvah v Egipt. Oblasti v Egiptu sodelujejo z IOM. Oddelek za zunanje odnose in trgovino avstralske vlade (DFAT) v svojem poročilu ocenjuje, da osebe, ki se v Egipt vračajo po večletnih odsotnostih, in prosilci za mednarodno zaščito, ki jim status ne bi bil priznan, niso deležni povračilnih ukrepov države. Egipt sprejema tudi neprostovoljne povratnike, vendar se lahko zgodi, da so ob vrnitvi zaslišani ali pa je njihov vstop v državo preložen. DFAT ocenjuje tudi, da uradniki na egiptovskih predstavništvi v tujini spremljajo politične aktivnosti nekaterih njihovih državljanov, posebej tistih, ki se močno izpostavljajo¹²².

Ustava določa zaščito za politične begunce, vendar zakon ne določa odobritve statusa begunca. Vlada ni vzpostavila pravnega okvira za zagotovitev zaščite beguncev, podelila je pooblastilo Uradu visokega komisarja ZN za begunce (UNHCR), da presoja upravičenost do zaščite. Vlada sodeluje z UNHCR in drugimi humanitarnimi organizacijami na področju zagotavljanja zaščite in pomoči beguncem, prosilcem za mednarodno zaščito, osebam brez državljanstva ipd. Mediji, nevladne organizacije in predstavniki UNHCR poročajo o občasnih napadih in spolnih napadih na begunce ter njihovi diskriminaciji¹²³.

Ustava določa, da mora vlada zagotoviti varstvo otrok pred vsemi oblikami nasilja in zlorabe. Kljub temu vlada nima organa, ki bi skrbel za preprečevanje nasilja nad otroki. Organizacije za varstvo človekovih pravic poročajo o zlorabah otrok v priporih, mučenjih, nastanitvi z odraslimi zaporniki, odrekanju pravice do zastopanja ter o neobveščanju sorodnikov¹²⁴. HRW je poročal o 14-letnem dečku, ki je bil v zaporu mučen, ker naj bi sodeloval v protestih leta 2016¹²⁵.

Največje težave uresničevanja človekovih pravic pred sprejetjem nove ustave so bile: čezmerna uporaba sile varnostnih sil, vključno z nezakonitimi poboji in mučenji; ukinitve državljanskih svoboščin, vključno z vladno omejitvijo svobode izražanja, svobode tiska in pravice do mirnega zbiranja in združevanja; omejitve

¹¹⁵ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/egypt/>

¹¹⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/egypt/>

¹¹⁷ <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/egypt#5c6897>

¹¹⁸ <https://www.amnesty.org/en/location/middle-east-and-north-africa/egypt/report-egypt/>

¹¹⁹ https://bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_EGY.pdf str. 9, 10

¹²⁰ https://ilqa.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf str. 516

¹²¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/egypt/>

¹²² <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-egypt.pdf> str. 45

¹²³ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/egypt/>

¹²⁴ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/egypt/>

¹²⁵ <https://www.hrw.org/report/2020/03/23/no-one-cared-he-was-child/egyptian-security-forces-abuse-children-detention>

v predpisanem sodnem postopku, pregon in nasilje zoper skupnost LGBTI, prisilno delo otrok. Domače in mednarodne organizacije za človekove pravice so poročale o neustreznih postopkih varnostnih sil in policije (mučenje in poboji osumljencev) na policijskih postajah¹²⁶.

Egipt je podpisnik Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, Konvencije o otrokovih pravicah, Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, Konvencije o pravicah invalidov, Konvencije o preprečevanju mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, Konvencije o statusu beguncev in njenega protokola¹²⁷.

Egipt je postal partner EU na področju političnega in gospodarskega sodelovanja, trgovine ter tehničnega in razvojnega sodelovanja z vzpostavitvijo »Evropskega sosedskega programa«. Pomoč Egiptu je osredotočena na tri prednostna področja, in sicer modernizacijo gospodarstva, trajnostni energetski in okoljski razvoj, socialni razvoj in socialno zaščito ter krepitev stabilne in moderne demokratične države¹²⁸.

V letu 2020 je bilo v Evropski uniji vloženih 3325 prošelj za mednarodno zaščito egiptovskih državljanov, vendar je bilo več kot 85 odstotkov prošelj na prvi stopnji zavrnjenih¹²⁹. Egipt je uvrščen na nacionalne sezname varnih držav izvora Cipra in Malte¹³⁰.

Na splošno je v primerih, ko grožnja proti osebi ni povzročena od državnih oblasti, notranja premestitev ena od možnosti, ki je seveda odvisna od narave grožnje in osebnih okoliščin osebe. Lahko ugotovimo, da v Egiptu na splošno in redno ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada. Zaradi znatnih političnih in ustavnih sprememb v Egiptu, ki so se zgodile pred kratkim, in kljub pomanjkljivostim na področju varstva človekovih pravic se v državi kaže napredek in se Egipt z možnostjo notranje preselitve oseb lahko šteje za varno državo izvora.

Viri:

- CIA. The World Factbook. *Egypt*, zadnjič posodobljeno 29. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/egypt/> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- USDOS. 2020 Country Reports on Human Rights Practices: Egypt, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/egypt/> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Australian Government. Department of Foreign Affairs and Trade. *Dfat Country Information Report Egypt*, 17. 6. 2019. <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-egypt.pdf> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Bertelsmann Stiftung. *BTI 2020 Country Report — Egypt, 2020*. <https://bti-project.org/en/reports/country-report/EGY> (dosegljivo 8. 10. 2021)

¹²⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/egypt/>

¹²⁷ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-egypt.pdf> str. 12

¹²⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/european-neighbourhood-policy/countries-region/egypt_en

¹²⁹ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

¹³⁰ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

- Human Rights Watch. *World Report 2021 - Egypt*, 13. 1. 2021. <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/egypt#5c6897> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Amnesty International. *Amnesty International Report 2020/21; The State of the World's Human Rights; Egypt 2020*, 7. 4. 2021. <https://www.amnesty.org/en/location/middle-east-and-north-africa/egypt/report-egypt/> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- ILGA. *Egypt. State-Sponsored Homophobia 2019*, marec 2019. https://ilga.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Human Rights Watch. »No One Cared He Was A Child!«, 23. 3. 2020. <https://www.hrw.org/report/2020/03/23/no-one-cared-he-was-child/egyptian-security-forces-abuse-children-detention> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- European Commission. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. *Egypt*, nedatirano. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/european-neighbourhood-policy/countries-region/egypt_en (dosegljivo 8. 10. 2021)
- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 8. 10. 2021)

GRUZIJA

Gruzija se je leta 1999 odcepila od takratne Sovjetske zveze in postala neodvisna država. Po obdobju stagnacije je leta 2003 rožnata revolucija na noge dvignila mlade ljudi pod vodstvom predsednika, ki ni bil povezan s sovjetskim komunizmom. Takrat je država začela proces političnih in gospodarskih reform z namenom oblikovati vezi z zahodnimi institucijami, kot sta Nato in Evropska unija. Kljub temu ima Rusija še vedno pomembno vlogo v politiki države z nadzorom dveh regij – Abhazije in Južne Osetije. Leta 2008 sta se namreč Gruzija in Rusija spopadli v petdnevni vojni, po koncu katere je Rusija priznala neodvisnost Abhazije in Južne Osetije. Gruzija navedeni območji še vedno šteje za del svojega ozemlja¹³¹.

Gruzijska vlada je aprila 2018 sprejela zakonodajne spremembe, s katerimi je želela olajšati in okrepiti trgovanje z odcepljenima regijama, olajšati dostop do izobraževalnih institucij ter omogočiti prebivalstvu ugodnosti, ki izhajajo iz približevanja evropskim integracijam¹³².

Gruzija je parlamentarna demokracija¹³³. Predsednik države je voljen neposredno za petletni mandat z možnostjo ponovne izvolitve. Predsednika vlade predlaga parlament, imenuje ga predsednik države. Volitve leta 2018 so bile zadnje, na katerih je bil predsednik izvoljen z večino glasov prebivalstva, na naslednjih volitvah bo predsednika izvolil 300-članski zbor elektorjev. Najvišji sodišči v državi sta vrhovno sodišče in ustavno sodišče. Pravni sistem je sistem civilnega prava¹³⁴.

Gruzijska ustava v 4. členu določa, da bo država priznala in ščitila temeljne človekove pravice in svoboščine kot najvišje človeške vrednote. Pri izvajanju oblasti so ljudje in država zavezani k tem pravicam in svoboščinam na način neposredno veljavnega prava¹³⁵. V državni strategiji za zaščito človekovih pravic za obdobje 2014–2020 je zapisano, da je v skladu s preambulo ustave neustavljiva volja vseh gruzijskih državljanov, da vzpostavijo demokratični družbeni red – ne v izolaciji, ampak s stalnim sodelovanjem z drugimi miroljubnimi narodi. Zato spoštovanje in priznavanje temeljnih človekovih pravic ni le sestavni del pravnega in političnega področja, ampak tudi ključni vidik zunanje politike, ki zagotavlja, da je Gruzija država podpisnica vseh glavnih mednarodnih in regionalnih sporazumov in pogodb o človekovih pravicah. To zagotavlja tudi, da spoštovanje človekovih pravic v Gruziji ustreza opredeljenim ustavnim in mednarodnim standardom, načelom in normam, katerih vsebina in postopkovni okvir se redno posodabljata v skladu z novimi mednarodnimi standardi in najboljšimi praksami ter s pomočjo gruzijskega ustavnega sodišča in mednarodnih nadzornih organov¹³⁶.

Strategija temelji na načelu varstva in spodbujanja uresničevanja človekovih pravic vseh državljanov Gruzije v njihovem vsakodnevem življenju. Opredeli tudi dolgoročne cilje vlade na področju varstva človekovih pravic in se osredotoča na oblikovanje napredne in enotne medsektorske politike, katere cilj je

¹³¹ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/georgia/>

¹³² https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_GEO.pdf str. 6

¹³³ <https://www.auswaertiges-amt.de/de/aussenpolitik/laender/georgien-node/steckbrief/201822>

¹³⁴ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/georgia/#government>

¹³⁵ http://gov.ge/files/203_30867_417344_matsne-30346-35.pdf čl. 4

¹³⁶ http://gov.ge/files/429_51454_924779_STRATEGYENG.pdf

okrepiti varstvo človekovih pravic v državnih organih in spodbujati »boljše upravljanje« v državi kot celoti¹³⁷.

Gruzija je ratificirala številne konvencije ZN o človekovih pravicah. Leta 1994 ratificirala Konvencijo o otrokovih pravicah, istega leta tudi Konvencijo proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, leta 2005 pa Mednarodni pakt o državljskih in političnih pravicah.

Leta 1999 je ratificirala Evropsko konvencijo o človekovih pravicah. Maja 2017 je ratificirala Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini¹³⁸.

Evropska unija in Gruzija sta v letu 2017 še okrepili odnos. Uvedba brezvizumskega režima za kratkoročno prebivanje je pomenila velik mejnik. Dialog o liberalizaciji vizumske obveznosti med EU in Gruzijo se je izkazal za učinkovito orodje za doseganje napredka pri obsežnih reformah¹³⁹.

Ustava zagotavlja popolno svobodo vere, ločenost cerkve in države ter enakopravnost vseh ne glede na veroizpoved. Prepoveduje preganjanje na podlagi vere ter javna in politična združenja, ki ustvarjajo versko sovražnost. Sicer ustava priznava posebno vlogo gruzijske ortodoksne cerkve v zgodovini države, vendar poudarja, da je ta cerkev neodvisna od države, odnosi države in cerkve pa temeljijo na sporazumu (konkordat)¹⁴⁰. Ustava priznava enakost vsem državljanom, ne glede na veroizpoved ter prepoveduje diskriminacijo na podlagi vere¹⁴¹.

Zakonodaja določa svobodo gibanja znotraj države, potovanja v tujino, izseljevanja, repatriacije državljanov, vendar so *de facto* oblasti v Abhaziji in Južni Osetiji te svoboščine omejile¹⁴².

Gruzija je leta 1999 ratificirala Konvencijo ZN o statusu beguncev iz leta 1951 in protokol iz leta 1967. Pristopila je tudi h Konvenciji ZN o statusu oseb brez državljanstva iz leta 1954 in Konvenciji ZN o zmanjševanju števila oseb brez državljanstva iz leta 1961.

Vlada je sodelovala z UNHCR in drugimi humanitarnimi organizacijami na področju zaščite in oskrbe beguncev, vrnjenih oseb, prosilcev za mednarodno zaščito, oseb brez državljanstva ter drugih. Zakonodaja omogoča priznanje mednarodne zaščite in država je vzpostavila sistem, ki omogoča zaščito beguncev. Osebam, ki niso upravičene do statusa mednarodne zaščite, zakonodaja omogoča pravico do začasnega bivanja¹⁴³.

Število prosilcev za mednarodno zaščito je v letu 2019 naraslo, stopnja priznavanja mednarodne zaščite je zrasla na 16 odstotkov v primerjavi s 14,5 odstotki leta 2018¹⁴⁴.

V letu 2020 je v Evropski uniji, Liechtensteinu, Islandiji, Švici in Norveški prošnjo za mednarodno zaščito vložilo 8910 državljanov Gruzije, 95% prošenj je bilo zavrnjenih na prvi stopnji¹⁴⁵. Gruzija je uvrščena na

¹³⁷ http://gov.ge/files/429_51454_924779_STRATEGYENG.pdf

¹³⁸ https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=65&Lang=EN

¹³⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/european-neighbourhood-policy/countries-region/georgia_en

¹⁴⁰ http://gov.ge/files/203_30867_417344_matsne-30346-35.pdf

¹⁴¹ <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/georgia/>

¹⁴² <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

¹⁴³ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

¹⁴⁴ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

¹⁴⁵ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

nacionalne sezname varnih držav izvora Avstrije, Belgije, Cipra, Češke, Danske, Estonije, Francije, Finske, Grčije, Islandije, Irske, Luksemburga, Nizozemske, Švedske in Švice.¹⁴⁶

Po proučitvi stanja Ministrstvo za notranje zadeve ugotavlja, da je glede na pravni položaj, uporabo prava v okviru demokratičnega sistema in splošne politične okoliščine mogoče ugotoviti, da v Gruziji na splošno in redno ni nikakršnega preganjanja, kakor je opredeljeno v 26. členu zakona, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ogroženosti zaradi vesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato predlaga, da Vlada RS uvrsti Gruzijo na seznam varnih držav izvora.

Viri:

- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- EASO. *'Safe country of origin' concept in EU+ countries*, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- EASO. *EASO Asylum Report 2021*, nedatirano. <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-Asylum-Report-2021.pdf> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Georgia*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- CIA. *The World Factbook. Georgia*, zadnjič posodobljeno 22. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/georgia/> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Auswärtiges Amt. *Georgien: Steckbrief*, zadnja posodobitev 5. 3. 2021. <https://www.auswaertiges-amt.de/de/aussepolitik/laender/georgien-node/steckbrief/201822> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Government of Georgia. *Constitution of Georgia*, 25. 8. 1995, zadnjič spremenjeno 23. 3. 2018. http://gov.ge/files/203_30867_417344_matsne-30346-35.pdf (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Government of Georgia. *National Strategy for the Protection of Human Rights in Georgia 2014-2020*, marec 2014. http://gov.ge/files/429_51454_924779_STRATEGYENG.pdf (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Bertelsmann Stiftung. *BTI 2020 Country Report Georgia*, 2020. https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_GEO.pdf (dosegljivo 8. 10. 2021)
- United Nations Human Rights Treaty Bodies. *View the ratification status by country or by treaty*, zadnjič spremenjeno 12. 4. 2021.

¹⁴⁶ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=65&Lang=EN (dosegljivo 8. 10. 2021)

- European Commission. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. *Georgia*, nedatirano. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/european-neighbourhood-policy/countries-region/georgia_en (dosegljivo 8. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Report on International Religious Freedom: Georgia*, 12. 5. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/georgia/> (dosegljivo 8. 10. 2021)

KOSOVO

Zgodovina Kosova je prepletena s sosednjimi regijami. Kosovo je bilo med letoma 1918 in 1990 del nekdanje Jugoslavije oziroma del Srbije. V drugi polovici 20. stoletja je prebivalstvo postalo pretežno muslimansko-albansko (približno 80 odstotkov). Medetnične napetosti so leta 1998 privedle do upora albanskih secesionistov. Posledično nastala mednarodna kriza je bila končana leta 1999 s posredovanjem zveze Nato. Po umiritvi razmer je Kosovo upravljala začasna upravna misija Združenih narodov. V tem obdobju je Srbija Kosovo še vedno štela za del svojega ozemlja. 17. februarja 2008 je Kosovo enostransko razglasilo svojo neodvisnost od Srbije. Kosovo so kot neodvisno državo priznale Združene države Amerike in večina evropskih držav, še vedno pa ne Srbija, Rusija, Kitajska in pet držav članic EU. Republika Slovenija je Kosovo kot neodvisno državo priznala 5. marca 2008¹⁴⁷.

Upravno misijo Združenih narodov je nadomestila misija EU (EULEX), ki nadzoruje dejavnosti pravne države. Mandat te misije je bil nazadnje podaljšan do 14. junija 2023. V okviru procesa normalizacije odnosov med Srbijo in Kosovom, je bil, ob posredništvu EU, leta 2013 sklenjen sporazum, ki zagotavlja območjem, na katerem živijo Srbi, visoko stopnjo avtonomije, vključno s pristojnostmi srbskih načelnikov policije in pritožbenimi sodišči. Sporazum v ključnih določilih ostaja neizpolnjen. Obe strani sta se v sporazumu zavezali, da druga drugo na poti v EU ne bosta ovirali¹⁴⁸, kar pa ne velja za članstvo Kosova v mednarodnih organizacijah.

25. julija 2014 sta Kosovo in EU podpisala stabilizacijsko-pridružitveni sporazum, kar je bil prvi korak na poti h kandidaturi za članstvo v EU in je pomenil celovit okvir za tesnejše politične in gospodarske odnose z EU¹⁴⁹.

Kosovo je parlamentarna republika. Predsednik je voljen posredno z dvotretjinsko večino glasov v parlamentu za petletni mandat. Najvišji sodišči v državi sta vrhovno sodišče in ustavno sodišče. Pravni sistem v državi je sistem civilnega prava. V enodomnem parlamentu je 120 sedežev, 20 jih je rezerviranih za etnične manjšine – 10 za etnične Srbe in 10 za druge etnične manjšine. Mandat poslancev je štiri leta¹⁵⁰.

¹⁴⁷ https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASOCOI_Kosovo_Nov2016.pdf str. 13

¹⁴⁸ https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASOCOI_Kosovo_Nov2016.pdf str. 13

¹⁴⁹ https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASOCOI_Kosovo_Nov2016.pdf str. 13

¹⁵⁰ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/kosovo/#government>

Evropska komisija je 19. januarja 2012 začela dialog s Kosovom o liberalizaciji vizumskega režima. Junija 2012 je kosovskim organom predložila časovni načrt za liberalizacijo vizumskega režima, v katerem so bili opredeljeni zakonodajni in institucionalni ukrepi, ki jih je moralo Kosovo sprejeti in začeti izvajati, da bi izpolnilo pogoje za brezvizumski režim¹⁵¹. Evropska komisija je julija 2018 sporočila, da Kosovo izpolnjuje pogoje za uvedbo brezvizumskega režima¹⁵², a Kosovo še naprej ostaja edina država Zahodnega Balkana brez liberalizacije vizumskega režima z EU.

Ustava Kosova je bila sprejeta 9. aprila 2008, veljati pa je začela 15. junija istega leta. Spremenjena je bila leta 2012, 2013 in 2015, ko sta bila ustanovljena specialno sodišče in urad specializiranega tožilstva, s posebnim pooblastilom in pristojnostjo za zločine proti človeštvu, vojne zločine in druge zločine po kosovski zakonodaji, ki so jih na Kosovu med 1. januarjem 1998 in 31. decembrom 2000 začeli ali zagrešili državljani Kosova ali Zvezne republike Jugoslavije (sedež v Haagu). Ustava določa Republiko Kosovo kot suvereno, večstrankarsko parlamentarno demokracijo, nedeljivo državo, ki temelji na ločitvi izvršilne, zakonodajne in sodne oblasti. Ustava zagotavlja politično udeležbo opredeljenih etničnih manjšin (Srbov, Turkov, bosanskih muslimanov, Romov, Aškalov, Egipčanov in Goranov)¹⁵³.

Ustava postavlja človekove pravice in svoboščine za temelj pravnega reda države; pravice so zagotovljene in zaščitene. Ustava je Konvencijo o človekovih pravicah (in dodatno še šest mednarodnih dokumentov) določila za neposredno izvršljiv pravni akt. Zaradi vprašanja statusa države se je Kosovo enostransko zavezalo k spoštovanju teh aktov, kar vsaj na zakonodajni ravni kaže na željo države, da spoštuje mednarodne standarde na področju spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin¹⁵⁴.

Sprejeti so bili številni zakoni za zaščito človekovih pravic, ki vsebujejo tudi določbe o varstvu pred preganjanjem ali zlorabami¹⁵⁵.

Država ima zakonsko urejeno upoštevanje načela nevračanja.

Ustava definira državo kot sekularno, zagotovljena je svoboda vesti in vere. Prav tako je zagotovljena svoboda zbiranja, združevanja in izražanja¹⁵⁶.

Zaznanih je bilo nekaj pritiskov na novinarje ter napadov na pripadnike manjšin¹⁵⁷. Parlamentarne volitve leta 2021 so bile svobodne in poštene.

Evropska komisija je v poročilu o Kosovu za leto 2020 navedla, da so bile volitve leta 2019 poštene, da pa je potrebno urediti zakonski okvir financiranja političnih strank, da bo skladen s priporočili Beneške komisije¹⁵⁸. Delovanje parlamenta kot foruma političnega dialoga je bilo pomanjkljivo, kar se kaže v težavah pri sprejemanju zakonodaje. Kljub temu pa je bilo z nastopom novega predsednika parlamenta

¹⁵¹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/kosovo_en

¹⁵² https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/kosovo_en

¹⁵³ https://www.kuvendikosoves.org/Uploads/Data/Files/5/ConstitutionoftheRepublicofKosovovithamend.I-XXV_rwWEfAUpgP.pdf čl. 64

¹⁵⁴ https://www.kuvendikosoves.org/Uploads/Data/Files/5/ConstitutionoftheRepublicofKosovovithamend.I-XXV_rwWEfAUpgP.pdf čl. 22

¹⁵⁵ https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASOCOI_Kosovo_Nov2016.pdf str. 27

¹⁵⁶ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_RKS.pdf str. 7, 10

¹⁵⁷ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/kosovo/>

¹⁵⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/kosovo-report-2020_en str. 7

zaznati izboljšave v organizaciji delovanja parlamenta. Parlamentarni nadzor nad izvršilnimi institucijami je šibek¹⁵⁹.

Kosovo je aprila 2020 umaknilo carine na blago iz Srbije in Bosne in Hercegovine, kar je začasno omogočilo nadaljevanje dialoga med Beogradom in Prištino¹⁶⁰, ki je od poletja 2021 spet v zastoju.

Kosovski pravosodni sistem je na zgodnji stopnji vzpostavitve. Nekaj napredka je bilo leta 2019 doseženega z učinkovito implementacijo Zakona o disciplinski odgovornosti sodnikov in tožilcev. Napredek je bil dosežen pri elektronskem upravljanju zadev in vzpostavitvi centralne kazenske evidence. Kosovski sodni svet in kosovski tožilski svet sta začela z izvajanjem zakonodaje, ki je pomembna za njuno delovanje. Potrebno je sprejeti sekundarno zakonodajo za izvajanje Zakona o mediaciji. Zaznanih je bilo nekaj primerov političnega vmešavanja v sodstvo. Pravosodje ostaja počasno in neučinkovito¹⁶¹.

Kosovo je na zgodnji stopnji vzpostavitve pripravljenosti na boj proti korupciji. Delno je napredovalo v zvezi z rezultati preiskav in pregona za primere korupcije na visoki ravni in organiziranega kriminala, vključno s pravnomočnimi obsodbami. Kosovo je na zgodnji stopnji tudi na področju boja proti organiziranemu kriminalu. Čeprav se je obseg predhodno zaplenjenega premoženja povečal, je še vedno malo pravnomočnih obsodb, finančnih preiskav in končnih zaplemb premoženja¹⁶².

Zakonodajni okvir na splošno zagotavlja varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin v skladu z evropskimi standardi, vendar pa so potrebna dodatna prizadevanja pri izvajanju zakonodajnega okvira. Izvajanje strategij in zakonodaje glede varstva človekovih pravic je večkrat ogroženo zaradi nezadostnih finančnih in drugih sredstev. Sprejet je bil Zakon o zaščiti otrok, kar je bilo eno od priporočil v poročilu iz prejšnjega leta. Več je treba narediti, da bi se učinkovito varovale pravice manjšin, vključno Romov in Aškalov, ter razseljenih oseb, več je treba narediti tudi za zagotavljanje enakosti spolov v praksi ter pri izboljšanju varstva kulturne dediščine. Kosovo ima pluralistično in živo medijsko okolje, vendar pa se grožnje in napadi na novinarje nadaljujejo. Javni medijski servis je dovzeten za politične vplive, potrebno je zagotoviti vzdržne rešitve za njegovo financiranje¹⁶³.

Zakonodaja zagotavlja enakopravnost žensk in moških ter enako plačilo za enako delo. Ženske in moški so izenačeni tudi v pravici do lastnine in dedovanja. V redkih primerih kosovsko-albanskih žensk v ruralnih območjih, kot posledica družinskih običajev, le-te lahko izgubijo skrbništvo nad otroki v primeru smrti moža, če se vdova vrne v svojo rodno družino. Ženske na vodstvenih pozicijah v gospodarstvu, policiji in vladi so redke, čeprav je predsednica države ženska¹⁶⁴.

Aziilna zakonodaja je pretežno usklajena s pravnim redom EU. Zakon o mednarodni zaščiti je bil revidiran na področju postopkov in pogojev za sprejem zaradi dodatne uskladitve s pravnim redom EU¹⁶⁵.

V letu 2020 je za mednarodno zaščito v državah EU ter Norveški in Švici zaprosilo 2.260 prosilcev s Kosova. Negativna odločitev je bil izdana v 90 odstotkih primerov¹⁶⁶. Kosovo je uvrščeno na nacionalne

¹⁵⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/kosovo-report-2020_en str. 9

¹⁶⁰ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/kosovo-report-2020_en str. 12

¹⁶¹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/kosovo-report-2020_en str. 18

¹⁶² https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/kosovo-report-2020_en str. 24, 25

¹⁶³ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/kosovo-report-2020_en str. 6

¹⁶⁴ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/kosovo/>

¹⁶⁵ <https://www.refworld.org/pdfid/5bf2ac0b4.pdf> čl. 1

¹⁶⁶ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

sezname varnih držav izvora Avstrije, Belgije, Hrvaške, Cipra, Češke, Danske, Estonije, Francije, Finske, Nemčije, Madžarske, Islandije, Irske, Italije, Luksemburga, Nizozemske, Švedske in Švice¹⁶⁷.

Na Kosovu na splošno in redno ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se lahko uvrsti na seznam varnih izvornih držav.

Viri:

- EASO. Country of Origin Information Report. Kosovo Country Focus, november 2016. https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASOCOI_Kosovo_Nov2016.pdf (dosegljivo 8. 10. 2021)
- European Commission. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. Kosovo, nedatirano. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/kosovo_en (dosegljivo 8. 10. 2021)
- European Commission. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. Kosovo Report 2020, 6. 10. 2020. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/kosovo-report-2020_en (dosegljivo 8. 10. 2021)
- CIA. The World Factbook. Kosovo, zadnjič posodobljeno 23. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/kosovo/> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Republika Kosovo. Ustav Republike Kosovo, september 2020. https://www.kuvendikosoves.org/Uploads/Data/Files/5/ConstitutionoftheRepublicofKosovovithame-nd.I-XXV_rwWEfAUpgP.pdf (dosegljivo 8. 10. 2021)
- USDOS. 2020 Country Reports on Human Rights Practices: Kosovo, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/kosovo/> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Bertelsmann Stiftung. BTI 2020 Country Report – Kosovo, 2020. https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_RKS.pdf (dosegljivo 8. 10. 2021)
- The Assembly of the Republic of Kosovo. LAW ON ASYLUM, objavljeno 15. 5. 2018. <https://www.refworld.org/pdfid/5bf2ac0b4.pdf> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- EASO. Asylum Trends – 2020 Overview, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- EASO. 'Safe country of origin' concept in EU+ countries, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 8. 10. 2021)

¹⁶⁷ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

MAROKO

Maroko je ustavna monarhija s parlamentarnim zakonodajnim sistemom, vendar je vrhovni odločevalec kralj, ki hkrati predseduje svetu ministrov. Kralj si deli izvršilno pristojnost s predsednikom vlade. Ustava določa, da kralj imenuje predsednika vlade iz politične stranke, ki je zasedla največ mest v parlamentu, in potrjuje člane vlade, ki jih predlaga predsednik vlade¹⁶⁸. Leta 2011 je bila sprejeta nova ustava, ki v 1. členu določa, da je politični sistem države ustavna, demokratična, parlamentarna in socialna monarhija¹⁶⁹. Pravni sistem je mešani sistem civilnega prava, ki temelji na francoskem in islamskem pravu. Najvišji sodišči v državi sta vrhovno ali kasacijsko sodišče in ustavno sodišče¹⁷⁰.

Ustava in zakonodaja prepovedujeta mučenje in nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje. Za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja je parlament sprejel Zakon o financiranju zdravnikov za usposabljanje za prepoznavo znakov mučenja ali zlorabe. V policiji je vzpostavljen notranji mehanizem za preiskave mučenja in ponižujočega ravnanja.¹⁷¹

¹⁶⁸ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

¹⁶⁹ https://www.constituteproject.org/constitution/Morocco_2011.pdf čl. 1

¹⁷⁰ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

¹⁷¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

Zakon prepoveduje samovoljno pridržanje in omogoča posameznikom pritožbo pred sodiščem v takih primerih. Nekaj lokalnih nevladnih organizacij je poročalo o samovoljnih pridržanjih v času protestov¹⁷².

Ustava zagotavlja neodvisnost sodstva, vendar je sodstvo še vedno strukturno šibko in sprejema odločitve, ki so po godu monarhiji¹⁷³. Nekateri mediji in aktivisti poročajo, da se zdijo izidi nekaterih sodnih postopkov vnaprej določeni, še posebej tistih, kjer islam vpliva na politično življenje in državno varnost, legitimnost monarhije in statusa Zahodne Sahare¹⁷⁴.

Zakonodaja omogoča pravico do poštenega in javnega sojenja ter do pritožbe, kar pa v nekaterih primerih ni bilo uresničeno. Velja domneva nedolžnosti. Oblasti zagotavljajo zastopnike v primerih, kjer zagrožena kazen presega pet let, če si obtoženi ne more privoščiti zagovornika. Zastopniki, ki jih določi država, so običajno slabo plačani in neusposobljeni za zastopanje v zadevah, kjer so udeleženi mladoletniki.¹⁷⁵

Ustava in zakon zagotavljata pravico do svobode govora in tiska, čeprav je svoboda tiska in družbenih medijev kriminalizirana in omejena glede kritik islama, monarhije ali vladnega stališča glede ozemelske celovitosti in Zahodne Sahare. Nekateri novinarji so poročali o ustrahovanju in nadlegovanju s strani oblasti¹⁷⁶. Samocenzura in vladne omejitve glede občutljivih tem ostajajo resna ovira za razvoj svobodnega in neodvisnega novinarstva. Pravica do zbiranja se lahko izvaja le, če zbiranje odobrijo oblasti¹⁷⁷. Civilne družbene organizacije so v Maroku zelo aktivne, vendar oblast njihovo delovanje omejuje¹⁷⁸.

Zakon zagotavlja pravico do prostega gibanja znotraj države, potovanj v tujino, izseljevanj in vrnitev. Vlada te pravice spoštuje. Vlada sodeluje z Visokim komisariatom ZN za begunce in drugimi človekoljubnimi organizacijami na področju zagotavljanja pravic in pomoči beguncem, prosilcem za mednarodno zaščito, in vrnjenim osebam. Zagotavlja finančna sredstva za človekoljubne organizacije, ki nudijo socialne storitve migrantom, vključno z begunci¹⁷⁹.

Zakonodaja omogoča priznanje dveh vrst statusa begunca. Prošnje za zaščito obravnava UNHCR, ki predlog odločitve pošlje pristojni vladni komisiji, ki odloči o vrsti statusa. Begunci imajo pravico do dela, dostop do zdravstvenih storitev, izobraževanja in javno financiranih programov poklicnega izobraževanja. Nekateri prosilci za mednarodno zaščito so navajali, da niso imeli dostopa do zdravstva. Osebe, ki ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev statusa begunca, lahko pridobijo začasno zaščito¹⁸⁰.

Zakon prepoveduje diskriminacijo invalidov. Homoseksualnost je kazniva, zagrožena je kazen do treh let zapor¹⁸¹. Mediji in javnost o tej temi govorijo več kot v preteklosti. Določbe o nediskriminaciji se ne

¹⁷² <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

¹⁷³ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_MAR.pdf str. 11

¹⁷⁴ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

¹⁷⁵ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

¹⁷⁶ <https://www.amnesty.org/en/location/middle-east-and-north-africa/morocco-and-western-sahara/report-morocco-and-western-sahara/>

¹⁷⁷ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

¹⁷⁸ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_MAR.pdf str. 10

¹⁷⁹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

¹⁸⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

¹⁸¹ https://ilga.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf str. 199

nanašajo na skupnost LGBT, bilo je nekaj primerov diskriminacije zaradi spolne usmerjenosti in spolne identitete na področjih zaposlitve, nastanitve, dostopa do izobrazbe ali zdravstvenih storitev¹⁸².

Maroko je postal partner EU na področju političnega in gospodarskega sodelovanja, trgovine ter tehničnega in razvojnega sodelovanja z vzpostavitvijo »Evropskega sosedskega programa«. Pomoč Maroku je osredotočena na tri prednostna področja, in sicer enakopraven dostop do socialnih storitev, demokratično vladanje, vladavino prava in mobilnost ter zaposlovanje, trajnostno in vključujočo rast¹⁸³.

V letu 2020 je v Evropski uniji za mednarodno zaščito zaprosilo 7870 državljanov Maroka, na prvi stopnji je bilo 90 odstotkov prošelj zavrnjenih¹⁸⁴. Maroko je uvrščen na nacionalne sezname varnih držav izvora Avstrije, Hrvaške, Cipra, Češke, Grčije, Italije, Malte in Nizozemske¹⁸⁵.

Na splošno in redno v Maroku ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada. Kljub pomanjkljivostim na področju varstva človekovih pravic se v državi kaže napredek in se Maroko lahko šteje za varno državo izvora.

Viri:

- CIA. The World Factbook. Morocco, zadnjič posodobljeno 23. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- USDOS. 2020 Country Reports on Human Rights Practices: Morocco, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Constitute Project. *Morocco's Constitution of 2011*, generirano 26. 8. 2021. https://www.constituteproject.org/constitution/Morocco_2011.pdf (dosegljivo 8. 10. 2021).
- Bertelsmann Stiftung, BTI 2020 Country Report — Morocco, 2020. https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_MAR.pdf (dosegljivo 8. 10. 2021)
- Amnesty International. *Morocco And Western Sahara 2020*, 7. 4. 2021. <https://www.amnesty.org/en/location/middle-east-and-north-africa/morocco-and-western-sahara/report-morocco-and-western-sahara/> (dosegljivo 8. 10. 2021)
- ILGA. Morocco. State-Sponsored Homophobia 2019, marec 2019. https://ilga.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf (dosegljivo 8. 10. 2021)
- European Commission. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. *Morocco*, nedatirano. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/european-neighbourhood-policy/countries-region/morocco_en (dosegljivo 8. 10. 2021)

¹⁸² <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

¹⁸³ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/european-neighbourhood-policy/countries-region/morocco_en

¹⁸⁴ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

¹⁸⁵ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 9. 10. 2021)
- EASO. *'Safe country of origin' concept in EU+ countries*, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 9. 10. 2021)

NEPAL

Nepal je zvezna demokratična republika. Politični sistem temelji na ustavi, ki je bila razglašena leta 2015 in je nadomestila začasno ustavo Nepala 2063 (2007). Ustava, ki je prva demokratična, določa predsednika vlade, ki je vodja izvršilne veje oblasti, dvodomni parlament in sedem pokrajin¹⁸⁶.

¹⁸⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/nepal/>

Novembra 2017, več kot deset let po koncu notranjega oboroženega konflikta v Nepal, so potekale državne volitve v spodnji dom parlamenta, predstavniški dom, pa tudi volitve članov novoustanovljenih deželnih skupščin. Domači in mednarodni opazovalci so volitve označili kot »na splošno dobro izvedene«, čeprav so nekateri opozorili na pomanjkanje preglednosti pri delu volilne komisije. Civilne oblasti so ohranile učinkovit nadzor nad varnostnimi silami¹⁸⁷.

Parlament sestavlja 59 sedežev, od tega morajo biti med člani parlamenta najmanj tri ženske, en predstavnik dalitov,¹⁸⁸ en predstavnik invalidnih oseb ali en predstavnik manjšine in trije člani, vključno z najmanj eno žensko, ki jih predlaga nepalski predsednik na priporočilo vlade. Člani imajo šestletni mandat z možnostjo obnovitve mandata za eno tretjino članov vsaki dve leti¹⁸⁹.

Varnostna situacija v državi se je bistveno izboljšala po končanju konflikta¹⁹⁰, zelo uspešna pa je bila tudi vključitev Ljudske osvobodilne vojske v nacionalno vojsko, s čimer se je zmanjšal vpliv vojske na politiko¹⁹¹.

Ustava iz leta 2015 je določila Nepal za laično državo¹⁹², kar kaže na prekinitev s hindujsko monarhijo, ki je bila zrušena kot del končanja civilne vojne leta 2006 (leta 2008 je bila uradno odpravljena)¹⁹³. Verska svoboda je zaščitena z novo ustavo¹⁹⁴, ki prepoveduje izražanje verskih stališč, ki bi ogrožala javni red, javno zdravje in moralo¹⁹⁵.

Nepalska ustava v preambuli določa, da suvereno nepalsko ljudstvo sprejema ustavo s ciljem zaščititi in spodbujati družbeno in kulturno solidarnost, strpnost in harmonijo, s priznavanjem večetnične, večjezične, religiozno raznolike, večkulturne in raznolike regije, odločeno, da izgradi egalitarno družbo, ki bo temeljila na vključujočih in participativnih načelih, da se zagotovijo gospodarska enakopravnost, blaginja in socialna pravičnost, z odpravo diskriminacije na podlagi razreda, kaste, regije, jezika, vere in spola ter vseh oblik nedotakljivosti, ki temeljijo na kastah, ter z zavezanostjo k socializmu, ki bo temeljil na demokratičnih normah in vrednotah, vključno z večstrankarskim demokratičnim sistemom upravljanja, državljskimi svoboščinami, temeljnimi človekovimi pravicami, rednimi volitvami, popolno svobodo tiska in neodvisnim, nepristranskim in strokovnim sodstvom ter načelom pravne države¹⁹⁶.

Nepalska ustava določa tudi temeljne pravice: pravico do dostojnega življenja (vključno s prepovedjo smrtne kazni), pravico do svobode – nikomur ne more biti odvzeta osebna svoboda, razen v skladu z zakonom, pravico do svobode mnenja in izražanja, do svobodnega miroljubnega združevanja, svobodnega oblikovanja političnih strank, svobode ustanavljanja sindikatov in združenj, svobode gibanja in prebivanja v katerem koli delu Nepala ter svobode poklica. Pravica do enakopravnosti zajema enakost

¹⁸⁷ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/nepal/>

¹⁸⁸ Daliti, kot jih imenujejo v indijskem kastnem sistemu, ali nedotakljivi oziroma izobčenci so najnižje v hierarhiji družbenih skupin, kjer velja kastni sistem. Podvrženi so tako imenovanim nedotakljivim praksam, tako na javnem kot zasebnem področju. Pogosto so prisiljeni opravljati najbolj umazana in nevarna dela. Zaradi izključujoče prakse tako državnih organov kot nedržavnih akterjev imajo omejen dostop do virov in storitev. Večina dalitov živi v revščini. DFAT, <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-nepal.pdf> str. 20

¹⁸⁹ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/nepal/#government>

¹⁹⁰ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-nepal.pdf> str. 13

¹⁹¹ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_NPL.pdf str. 10

¹⁹² https://www.constituteproject.org/constitution/Nepal_2015.pdf str. 12

¹⁹³ <https://www.britannica.com/place/Nepal/Fall-of-the-monarchy>

¹⁹⁴ https://www.constituteproject.org/constitution/Nepal_2015.pdf str. 22

¹⁹⁵ <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/nepal/>

¹⁹⁶ https://www.constituteproject.org/constitution/Nepal_2015.pdf str. 12

pred zakonom in prepoved diskriminacije pri izvajanju zakonodaje na podlagi porekla, vere, rase, kaste, plemena, spola, fizičnega in zdravstvenega stanja, zakonskega stanu, nosečnosti, finančnega stanja, jezika ali regije, ideologije ali na podlagi podobnih drugih razlogov¹⁹⁷.

V okviru prepovedi mučenja nepalska ustava določa, da ne sme biti nobena oseba, ki je pridržana ali zaprta, podvržena fizičnemu ali psihičnemu mučenju ali krutemu, nehumanemu in ponižujočemu ravnanju. Pravice dalitov določa poseben, 40. člen ustave, in sicer imajo pravico sodelovati v vseh organih države na podlagi načela proporcionalne vključenosti. Poleg tega ustava določa pravico do socialne pravičnosti in socialne varnosti. Ustava določa tudi pravice za spolne manjšine. Prvi potni list, v katerem je bilo osebi dovoljeno, da izbere tretji spol, je bil izdan leta 2015. Ustava določa izvajanje glavnih mednarodnih določil glede človekovih pravic – civilne, politične, gospodarske, socialne in kulturne pravice¹⁹⁸. Vlada ne omejuje akademske svobode, znanstvena dejavnost poteka prosto, zakonodaja omogoča svobodo zbiranja in združevanja, kar vlada na splošno spoštuje, z omejitvami za tibetansko skupnost¹⁹⁹. Zakonodaja zagotavlja svobodo govora in tiska, kar vlada na splošno spoštuje²⁰⁰, se pa pojavljajo informacije o grožnjah novinarjem²⁰¹.

Predsednik je vodja države in je lahko izvoljen za dva petletna mandata. Volijo ga parlamentarni volilni kolegij in deželne skupščine. Predsednika vlade izvoli parlament²⁰². Legitimnost nosilcev izvršne oblasti je tako v veliki meri odvisna od izvedbe parlamentarnih volitev in volitev v deželne skupščine. Kljub demokratičnim izboljšavam in politični stabilizaciji v zadnjih letih pa vloga reprezentativnosti še ni konsolidirana.

Nepal je ratificiral številne konvencije ZN o človekovih pravicah. Leta 1990 je ratificiral Konvencijo o otrokovih pravicah, leta 1991 Konvencijo proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, istega leta tudi Mednarodni pakt o državljskih in političnih pravicah ter Konvencijo o odpravi vseh vrst diskriminacije žensk²⁰³.

Čeprav Nepal ni pristopil k ženevski konvenciji o beguncih iz leta 1951 in protokolu iz leta 1967 ter nima notranje azilne zakonodaje, ima dolgo tradicijo zagotavljanja azila beguncem in že desetletja gosti begunce. Vlada sodeluje z Visokim komisariatom Združenih narodov za begunce (UNHCR) in drugimi humanitarnimi organizacijami na področju zagotavljanja zaščite in oskrbe beguncev, prosilcev za mednarodno zaščito, vrnjenih beguncev in oseb brez državljanstva. Tibetancev, ki so v državo prišli po leti 1990, država ne priznava kot begunce²⁰⁴.

Kršitev načela nevračanja (*non-refoulement*) bi pomenila nedvomno kršitev »prijateljskega sporazuma«, dogovorjenega med nepalsko vlado in Visokim komisariatom Združenih narodov za begunce (UNHCR), ki določa sodelovanje nepalske policije in vladnih uradnikov z UNHCR pri zagotavljanju varnega tranzita tibetanskih beguncev skozi Nepal in naprej v Indijo ter spoštovanje načela nevračanja²⁰⁵.

¹⁹⁷ https://www.constituteproject.org/constitution/Nepal_2015.pdf

¹⁹⁸ https://www.constituteproject.org/constitution/Nepal_2015.pdf

¹⁹⁹ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_NPL.pdf str. 11

²⁰⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/nepal/>

²⁰¹ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-nepal.pdf> str. 21

²⁰² <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/nepal/#government>

²⁰³ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-nepal.pdf> str. 12, 13

²⁰⁴ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/nepal/>

²⁰⁵ <https://www.fidh.org/IMG/pdf/fidh-ict-joint-upr-submission-17-june-2020.pdf> str. 4

Nepalska vlada je med letoma 1974 in 1990 tibetanskim beguncem izdajala begunske identifikacijske kartice, ki jim je zagotavljala pravico bivanja in svobodo gibanja po Nepal. Od leta 1990 so bile kartice izdane zgolj Tibetancem, starejšim od 16 let in če so njihovi starši vstopili v Nepal leta 1989 ali prej. Študija, ki jo je izvedla nepalska organizacija za človekove pravice je pokazala, da je več kot 12.300 Tibetancev brez begunske identifikacijske kartice, od tega jih je 40 odstotkov mlajših od 16 let, rojenih v Nepal. Ocenjuje se, da je v začetku leta ta številka preseгла 20.000 oseb²⁰⁶.

Po podatkih Evropskega azilnega podpornega urada je bilo v letu 2020 vloženi 595 prošnji za mednarodno zaščito, ki so jih vložili državljani Nepala, kar je manj kot leta 2019, ko so vložili 74 prošnji. V več kot 90 odstotkih so bile njihove prošnje na prvi stopnji zavrnjene²⁰⁷.

Aprila 2015 je osrednji Nepal stresel močan potres, v katerem je umrlo skoraj 9.000 ljudi, približno 22.000 pa jih je bilo ranjenih. To je bila po potresu leta 1934 najhujša naravna katastrofa, ki je doletela Nepal. Uničenih je bilo več tisoč domov v številnih območjih, potres je zravnal številne vasi, še posebej tiste blizu epicentra potresa²⁰⁸. Zaradi potresa so se zmanjšale letine ali celo izgubile v tej sezoni, saj je bilo časa za posevke pred monsunskim deževjem premalo. Po ocenah nepalske vlade je potres prizadel skoraj tretjino populacije. Ekonomski učinek potresa je bil ocenjen na skoraj polovico nepalskega BDP²⁰⁹.

Nepalska vlada je sklenila sporazume z državami, kamor na delo najpogosteje odhajajo državljani Nepala, to so Malezija, Japonska, Združeni arabski emirati, Mavricij, Izrael in Jordanija, s katerimi ščiti svoje državljane. V 39 okrožjih izvaja projekt o varnih migracijah, s katerim zagotavlja informiranje, svetovanje, pravno pomoč, razvoj veščin, psihološko svetovanje in finančno pismenost za delavce. Vlada sodeluje tudi s civilnodruženimi, lokalnimi in regionalnimi organizacijami za zaščito nepalskih delavcev v tujini²¹⁰.

Po proučitvi stanja Ministrstvo za notranje zadeve glede na zakonsko določena merila za določitev države kot varne izvorne države Vladi RS predlaga, da Nepal razglasi za varno izvorno državo.

Viri:

- CIA. The World Factbook. *Nepal*, zadnjič posodobljeno 27. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/nepal/> (dosegljivo 9. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Nepal*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/nepal/> (dosegljivo 9. 10. 2021)
- Australian Government. Department of Foreign Affairs and Trade. *Dfat Country Information Report Nepal*, 1. 3. 2019. <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-nepal.pdf> (dosegljivo 9. 10. 2021)
- Encyclopaedia Britannica. *Nepal*, zadnja posodobitev 8. 10. 2021. <https://www.britannica.com/place/Nepal> (dosegljivo 9. 10. 2021)

²⁰⁶ <https://www.fidh.org/IMG/pdf/fidh-ict-joint-upr-submission-17-june-2020.pdf> str. 3, 4

²⁰⁷ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

²⁰⁸ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-nepal.pdf> str. 8

²⁰⁹ https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/63238_20180625economicimpactsnepal.pdf str. 2

²¹⁰ <https://undocs.org/A/HRC/WG.6/37/NPL/1>

- USDOS. *2020 Report on International Religious Freedom: Nepal*, 12. 5. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/nepal/> (dosegljivo 9. 10. 2021)
- Constitute Project. *Nepal's Constitution of 2015*, generirano 26. 8. 2021. https://www.constituteproject.org/constitution/Nepal_2015.pdf (dosegljivo 9. 10. 2021)
- Bertelsmann Stiftung, BTI 2020 Country Report — Nepal, 2020. https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_NPL.pdf (dosegljivo 9. 10. 2021)
- INTERNATIONAL CAMPAIGN FOR TIBET in FIDH – INTERNATIONAL FEDERATION FOR HUMAN RIGHTS. UNIVERSAL PERIODIC REVIEW (UPR) 37th SESSION NEPAL , junij 2020. <https://www.fidh.org/IMG/pdf/fidh-ict-joint-upr-submission-17-june-2020.pdf> (dosegljivo 9. 10. 2021)
- Internal Displacement Monitoring Centre. THEMATIC SERIES The ripple effect: economic impacts of internal displacement, junij 2018. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/63238_20180625economicimpactsnepal.pdf (dosegljivo 9. 10. 2021)
- Nepal. National report submitted in accordance with paragraph 5 of the annex to Human Rights Council resolution 16/21: Nepal, 3. 11. 2020. <https://undocs.org/A/HRC/WG.6/37/NPL/1> (dosegljivo 9. 10. 2021)

SENEGAL

Senegal je predsedniška republika, predsednik je voljen neposredno z večino glasov za petletni mandat z možnostjo ponovne izvolitve. Enodomni parlament ima 165 sedežev, 105 članov je izvoljenih neposredno v enočlanskih okrožjih, 60 pa je izvoljenih s proporcionalnim predstavništvom. Pravni sistem v državi je civilni sistem, ki temelji na francoskem pravu. Najvišji sodišči v državi sta vrhovno sodišče in ustavno sodišče²¹¹. Vladno politiko določajo predsednik, njegov kabinet in državni zakonodajni predstavniki. Oblast je zgoščena v izvršilni veji, državni zbor pa je omejen pri svoji vlogi nadzora nad predsednikom²¹².

Država uživa mednarodno politično in finančno podporo, prav tako ostaja optimizem glede razvojnega načrta Plan Sénégal Émergent (PSE), s katerim je predsednik pridobil več finančnih sredstev, kot je zanje zaprosil mednarodne partnerje. Načrt predvideva nekaj prestižnih projektov, kot je nov nogometni stadion, oživitve nacionalnega letalskega prevoznika, izgradnja novega letališča, regionalne železniške proge, avtoceste ter mostu do Gambije, kar bo zagotovilo boljšo povezanost regije Casamance s preostalim Senegalom²¹³.

Senegal je ena od najstabilnejših demokracij v Afriki in ena redkih afriških držav, ki ni nikoli doživela državnega udara. Spoštovanje državljskih svoboščin je napredovalo, država pa je znana po relativno neodvisnih medijih in javnem angažiranju glede svobode izražanja mnenja, čeprav zakonski okvir še naprej omejuje svobodo medijev²¹⁴. Politično vodstvo je zavezano ustavnemu redu, demokratičnemu sistemu in tržni ekonomiji²¹⁵.

Prva ustava Senegala je bila razglašena leta 1963 in večkrat spremenjena, zadnjič leta 2019²¹⁶. Ustava v 1. členu določa, da je Senegal laična, demokratična in socialna republika, ki zagotavlja enakost pred zakonom za vse državljane ne glede na izvor, raso, spol ali veroizpoved. Narodna suverenost pripada senegalskemu ljudstvu, ki jo izvaja po svojih predstavnikih ali z referendumom. Nobena skupina ljudi ali posameznik ne more prevzeti izvajanja suverenosti. Volilna pravica je lahko neposredna ali posredna. Vedno pa je univerzalna, enaka in tajna. Volivci so vsi senegalski državljani obeh spolov, starejši od 18 let²¹⁷.

Ustava določa, da je človeška oseba sveta in nedotakljiva. Država ima obveznost, da jo spoštuje in varuje. Vsak posameznik ima pravico do življenja, svobode, varnosti, svobodnega razvoja osebnosti, telesne nedotakljivosti, še posebej pred fizičnim pohabljenjem. Senegalsko ljudstvo priznava obstoj človekovih pravic kot svetih in neodtujljivih ter kot temelj vsake človeške skupnosti, miru in pravičnosti v Senegalu in svetu. Vsa človeška bitja so pred zakonom enaka. Po ustavi nima nihče v Senegalu nobenih obveznosti niti privilegijev, temelječih na rojstvu, statusu ali družini²¹⁸.

Ustava določa, da Republika Senegal zagotavlja vsem državljanom njihove individualne temeljne svoboščine, gospodarske in socialne pravice kot tudi skupinske pravice. Te svoboščine in pravice so: civilne in politične, pravica do mnenja, svobode izražanja, medijske svobode, svobode združevanja, svobode gibanja, pravica do protestiranja, kulturne svoboščine, svoboda vere, filozofska svoboda, sindikalna svoboda, pravica do podjetništva, pravica do izobraževanja, pismenosti, svoboda lastninske pravice, verska svoboda, filozofska svoboda, sindikalna svoboda, zdravja, zdravega okolja ter pravica do

²¹¹ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/senegal/>

²¹² <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2021>

²¹³ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_SEN.pdf str. 3

²¹⁴ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2021>

²¹⁵ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_SEN.pdf

²¹⁶ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/senegal/#government>

²¹⁷ https://www.constituteproject.org/constitution/Senegal_2016.pdf?lang=en str. 4

²¹⁸ https://www.constituteproject.org/constitution/Senegal_2016.pdf?lang=en str. 5

raznolikosti informacij. Te svoboščine in pravice se uveljavljajo pod pogoji, ki jih določa zakon. Vsaka kršitev teh svoboščin ali kakršna koli mednarodna omejitev izvrševanja teh svoboščin se kaznuje z zakonom²¹⁹.

Senegalske državne strukture temeljijo na kolonialnih francoskih strukturah, tudi sicer je na državo najbolj vplivala Francija, z izjemo južnega dela Casamance, ki je pod francosko kolonialno oblast prišla izpod Portugalske. Prvi predsednik neodvisnega Senegala Leopold Senghor je bil predstavnik tako verske kot etnične manjšine v državi²²⁰.

Državne religije ni²²¹. Trenja med muslimani in kristjani so redka, vsesplošno sobivanje različnih veroizpovedi v Senegalu je vzorno²²². Muslimanski sufistični voditelji sicer skušajo vplivati na volivce in politike, zlasti v zvezi z družbenimi temami, kot so homoseksualnost, zakonska zveza ali pravica do splava²²³. Na politične odločitve ljudi nedemokratske interesne skupine nimajo vpliva²²⁴.

Svoboda veroizpovedi oziroma čaščenja je ustavno zaščiten in spoštovan v praksi²²⁵. Tudi akademska svoboda je ustavno zaščiten in na splošno spoštovan v praksi. Zasebne razprave so načeloma odprte in svobodne. Ustava zagotavlja svobodo združevanja, kar je v praksi spoštovano²²⁶. Nevladne organizacije delujejo brez posegov države ali nedržavnih akterjev. Sodstvo je uradno neodvisno, vendar pa predsednik nadzoruje imenovanje v ustavni svet, pritožbeno sodišče in državni svet. Sodniki so tako pod pritiskom vlade v primerih korupcije in drugih zadev, v katere so vpleteni višji državni uradniki. Posamezniki so na splošno zaščiteni pred nezakonito uporabo fizične sile. Državljeni uživajo svobodo gibanja in lahko brez resnih omejitev spremenijo svoje prebivališče, zaposlitev ali izobraževalno ustanovo²²⁷.

Senegal je ratificiral vse temeljne instrumente za varstvo človekovih pravic. Med drugimi je leta 1972 ratificiral Mednarodno konvencijo o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, leta 1978 Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, leta 1985 Konvencijo o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, leta 1986 Konvencijo proti mučenju in drugim krutim nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju in leta 1990 Konvencijo o otrokovih pravicah. Senegal je tudi država pogodbenica Konvencije o statusu beguncev iz leta 1951 in protokola iz leta 1967²²⁸.

Ustava in zakon zagotavljata neodvisnost sodstva, katerega profesionalnost uživa ugled v državi. Kljub temu se pojavljajo dvomi v njegovo neodvisnost, saj vlada imenuje sodnike²²⁹. Poročajo o sodnih zaostankih, neprimernih delovnih prostorih in neprimerni opre²³⁰.

²¹⁹ https://www.constituteproject.org/constitution/Senegal_2016.pdf?lang=en str. 6

²²⁰ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_SEN.pdf str. 7

²²¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/senegal/>

²²² https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_SEN.pdf str. 32

²²³ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2021>

²²⁴ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2021>

²²⁵ <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/senegal/>

²²⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/senegal/>

²²⁷ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2021>

²²⁸ [Treaty bodies Treaties \(ohchr.org\)](https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/treaties)

²²⁹ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_SEN.pdf str. 12

²³⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/senegal/>

Vlada je sodelovala z Visokim komisariatom za begunce in drugimi humanitarnimi organizacijami za zaščito in oskrbo notranje razseljenih oseb, beguncev, prisilcev za mednarodno zaščito, oseb brez državljanstva in drugih. Zakonodaja omogoča priznanje azila ali statusa begunca in vlada je vzpostavila sistem za zaščito beguncev²³¹.

Senegal velja za zanesljivega partnerja v mednarodni skupnosti. Več kot 4000 senegalskih vojakov in policistov sodeluje v operaciji Združenih narodov, tudi v sosednjem Maliju. Država je vzpostavila partnerstva z industrializiranimi državami Afrike, Amerike, Azije in Evrope²³².

Geostrateški položaj Senegala, kjer se stikajo morske, kopenske in zračne poti proti evropski in ameriški celini, je Senegal opredelil kot državo izvora, tranzita in tudi ciljno državo v povezavi z migracijskimi tokovi iz zahodnoafriške regije²³³. Senegal je junija 2020 gostil 275.000 priseljencev iz drugih zahodnoafriških držav²³⁴. Število Senegalcev, ki so živeli izven svoje države je v istem obdobju doseglo število 643.000²³⁵. Senegal se dojema kot dejavnik stabilnosti v regiji²³⁶.

V letu 2020 je v Evropski uniji za mednarodno zaščito zaprosilo 3460 državljanov Senegala, na prvi stopnji je bilo skoraj 90 odstotkov prošenj zavrženih²³⁷. Senegal je uvrščen na nacionalne sezname varnih držav izvora Avstrije, Cipra, Češke, Francije, Nemčije, Grčije, Italije, Luksemburga, Malte, Nizozemske in Švice²³⁸.

Odnosi med Senegalom in Evropsko unijo so odlični in temeljijo na političnem dialogu, trgovini in razvojnem sodelovanju. Evropske aktivnosti so skladne z vladnim razvojnim načrtom in temeljijo na treh strateških prioritetah: Zelena in vzdržnostna rast za nova delovna mesta, razvoj človeških kapacitet in dobro upravljanje, vključno z migracijami²³⁹.

Ministrstvo za notranje zadeve je proučilo stanje v Senegalu in glede za zakonsko določena merila za določitev države kot varne izvorne države Vladi RS predlaga, da Senegal razglasi za varno izvorno državo.

Viri:

- CIA. The World Factbook. *Senegal*, zadnjič posodobljeno 29. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/senegal/> (dosegljivo 9. 10. 2021)

²³¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/senegal/>

²³² https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_SEN.pdf str. 37

²³³ <https://www.ecoi.net/en/file/local/2003626/G1833231.pdf> str. 29

²³⁴ <https://migration.iom.int/reports/west-and-central-africa-%E2%80%94-regional-mobility-mapping-june-2020?close=true> str. 4

²³⁵ <https://migration.iom.int/reports/west-and-central-africa-%E2%80%94-regional-mobility-mapping-june-2020?close=true> str. 5

²³⁶ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_SEN.pdf str. 32

²³⁷ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

²³⁸ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

²³⁹ https://ec.europa.eu/international-partnerships/where-we-work/senegal_en

- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Senegal*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/senegal/> (dosegljivo 9. 10. 2021)
- Bertelsmann Stiftung. *BTI 2020 Country Report — Senegal*, 2020. https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_SEN.pdf (dosegljivo 9. 10. 2021)
- Freedom House. *Freedom in the World 2021, Senegal*, 3. 3. 2021. <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2021> (dosegljivo 9. 10. 2021)
- Constitute Project. *Senegal's Constitution of 2001 with Amendments through 2016*, generirano 26. 8. 2021. https://www.constituteproject.org/constitution/Senegal_2016.pdf?lang=en (dosegljivo 9. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Report on International Religious Freedom: Senegal*, 12. 5. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/senegal/> (dosegljivo 9. 10. 2021)
- United Nations Human Rights Treaty Bodies. UN treaty Body Database. *Ratification Status for Senegal*, nedatirano. [Treaty bodies Treaties \(ohchr.org\)](https://treaties.un.org/doc/Treaties/SummaryTable/SummaryTable-1997-2000.html) (dosegljivo 9. 10. 2021)
- Government of Senegal. *Fifth periodic report submitted by Senegal under article 40 of the Covenant, due in 2000**, 6. 11. 2018. <https://www.ecoi.net/en/file/local/2003626/G1833231.pdf> (dosegljivo 9. 10. 2021)
- IOM Displacement Tracking Matrix. *West And Central Africa — Regional Mobility Mapping (June 2020)*, 1. 9. 2020. <https://migration.iom.int/reports/west-and-central-africa-%E2%80%94-regional-mobility-mapping-june-2020?close=true> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- European Commission. International Partnerships. *Senegal*, nedatirano. https://ec.europa.eu/international-partnerships/where-we-work/senegal_en (dosegljivo 10. 10. 2021)

SEVERNA MAKEDONIJA

Severna Makedonija je parlamentarna republika. Predsednik je voljen na neposrednih volitvah, z modificiranim dvokrožnim sistemom. V prvem krogu je lahko predsednik izvoljen z absolutno večino registriranih volivcev, v drugem krogu pa mora za veljavnost volitev glasovati najmanj 40 odstotkov volivcev. Predsednikov mandat traja pet let, z možnostjo ponovne izvolitve. Je poveljnik vojaških sil. Predsednik vlade običajno postane voditelj stranke, ki je na parlamentarnih volitvah dosegla večino, imenuje ga parlament²⁴⁰. Sestava in organizacija državne oblasti temeljita na jasni razdelitvi med zakonodajno, izvršilno in sodno oblastjo. Vlada ima izvršilno oblast, je neposredno odgovorna parlamentu in je odgovorna za: oblikovanje politike, izvajanje zakonov in predpisov parlamenta, ureditev in nadzor dela organov javne uprave in zunanjo politiko. V skladu z ustavo parlament predstavlja državljane in ima zakonodajno oblast. Vlada in njeni ministri so odgovorni parlamentu, ki izvaja politični nadzor nad vlado in nosilci javnih funkcij²⁴¹.

Najvišji sodišči v državi sta vrhovno sodišče in ustavno sodišče. Pravni sistem je sistem civilnega prava. Člane vrhovnega sodišča predlaga sodni svet, imenuje jih parlament. Ustavne sodnike imenuje parlament za mandat devet let brez možnosti ponovne kandidature²⁴².

Severna Makedonija, od 12. februarja 2019 uradno Republika Severna Makedonija, prej Republika Makedonija, je neodvisnost razglasila 8. septembra 1991, po razpadu nekdanje Jugoslavije²⁴³. V Severni Makedoniji živi 64 odstotkov Makedoncev slovanskega rodu, medtem ko so Albanci sestavljali več kot 25 odstotkov prebivalstva in so največja manjšina v državi²⁴⁴.

V devetdesetih letih 20. stoletja so Albanci nasprotovali takratni ureditvi države in statusu etnične manjšine ter pozivali k uradni »dvoetnični« državnii ureditvi. Varnostne razmere so se v državi poslabšale po krizi na Kosovu leta 1999, leta 2001 pa je sovražnost med Albanci in Makedonci pripeljala do oboroženega spopada. Avgusta 2001 se je sedem mesecev trajajoči konflikt med etničnimi Albanci in makedonskimi oblastmi končal z Ohridskim okvirnim sporazumom. Sporazum, ki je nastal pod pokroviteljstvom EU in ZDA, je predvidel vrsto ustavnih in političnih reform ter izpolnitev zahtev makedonskih Albancev. Leta 2001 je Severna Makedonija podpisala stabilizacijsko-pridružitveni sporazum z EU. EU je podprla proces medetnične konsolidacije, ki je temeljil na sporazumu, država pa je

²⁴⁰ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/north-macedonia/#government>

²⁴¹ https://www.legislationline.org/download/id/8221/file/North_Macedonia_Constitution_1991_am2019_en.pdf

²⁴² <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/north-macedonia/#government>

²⁴³ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/north-macedonia/#introduction>

²⁴⁴ <https://minorityrights.org/country/macedonia/>

2005 postala uradna kandidatka za članico EU. Evropska komisija je Evropskemu svetu leta 2013 in 2014 priporočila, da začne pristopna pogajanja, vendar Evropski svet tega priporočila ni upošteval²⁴⁵.

Grško nasprotovanje imenu Makedonija je ustavilo prizadevanja države za vključitev v evroatlantske povezave. Grčija je takoj po razglasitvi neodvisnosti skušala zavreti makedonska prizadevanja za pridobitev članstva v ZN, če bi uporabili ime »Makedonija«. Nazadnje je bila sprejeta v OZN leta 1993 kot »Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija«, hkrati pa se je strinjala s pogajanjem o sporu glede imena, ki so jih podprli ZN. Leta 1995 je Grčija odpravila 20-mesečni trgovinski embargo in obe državi sta se dogovorili za normalizacijo odnosov, vendar je vprašanje imena ostalo nerešeno. Z uveljavitvijo prespanskega dogovora se je spor med državama končal, uradno ime Makedonije pa je od februarja 2019 Republika Severna Makedonija oz. kratko Severna Makedonija. 29 članic zveze Nato je 6. februarja 2019 podpisalo protokol o pristopu Severne Makedonije k zavezništvu²⁴⁶.

Ustava Severne Makedonije je bila sprejeta 17. novembra 1991 in nato večkrat spremenjena, zadnjič leta 2019, zaradi grške zahteve po spremembi mena, s čimer ji je bilo omogočeno približevanje evroatlantskim integracijam²⁴⁷. Ustava je vrhovni zakon in določa organizacijo državne oblasti, delitev oblasti in pravice državljanov. Severna Makedonija je suverena, neodvisna, demokratična in socialna država z nedeljivim in neodtujljivim ozemljem, čeprav so v skladu z ustavo predvidene spremembe njenih meja²⁴⁸.

Pravni okvir varstva človekovih pravic je usklajen z evropskimi standardi. Država je naredila pomemben korak k dodatni uskladitvi z evropskimi standardi, ko je postala opazovalka v Agenciji za temeljne pravice FRA. Severna Makedonija je ratificirala Istanbulsko konvencijo, olajšala delo medijev, nadgrajuje pravni okvir za preprečevanje diskriminacije ter vzpostavlja mehanizem zunanje kontrole policije²⁴⁹.

Na podlagi poročila Evropske komisije o Severni Makedoniji za leto 2020 je država nadaljevala s konsolidacijo demokratičnega upravljanja. Nekaj napredka je še potrebnega pri reformi javne uprave²⁵⁰. Precejšen napredek je opazen pri krepitvi neodvisnosti sodstva ter odpravljanju policijske nekaznovanosti²⁵¹.

Ustava zagotavlja svobodo zbiranja in združevanja, država to pravico spoštuje. Medijsko okolje se izboljšuje. Ni poročil, da država nadzoruje splet ali omejuje dostop do spleta. Ustava zagotavlja svobodo gibanja, država jo spoštuje²⁵².

Država sodeluje z Visokim komisariatom ZN za begunce (UNHCR), Mednarodno organizacijo za migracije (IOM) in drugimi humanitarnimi organizacijami na področju zagotavljanja zaščite in oskrbe notranje razseljenih oseb, beguncev, vrnjenih beguncev, prosilcev za mednarodno zaščito in oseb brez

²⁴⁵ https://www.ecoi.net/en/file/local/1353390/2162_1479371503_easo-coi-report-fyr-macedonia-201611.pdf str. 12

²⁴⁶ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_MKD.pdf str. 4, 5

²⁴⁷ <https://balkaninsight.com/2019/01/11/macedonia-parliament-backs-first-of-four-name-amendments-01-11-2019/>

²⁴⁸ https://www.legislationline.org/download/id/8221/file/North_Macedonia_Constitution_1991_am2019_en.pdf str. 1

²⁴⁹ <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/system/files/2019-05/20180417-the-former-yugoslav-republic-of-macedonia-report.pdf> str. 26

²⁵⁰ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/north-macedonia-report-2020_en str. 12

²⁵¹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/north-macedonia-report-2020_en str. 16

²⁵² <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/north-macedonia/>

državljanstva, še vedno pa ni sprejela nove strategije o vključevanju beguncev. Poročil o kršitvi načela nevračanja ni bilo²⁵³.

Ustava in zakonodaja prepovedujeta diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete. Leta 2019 je bila organizirana prva Parada ponosa, ki je minila brez incidentov in s podporo države ter širokim medijskim poročanjem²⁵⁴.

V letu 2020 je v Evropski uniji za mednarodno zaščito zaprosilo 1395 državljanov Severne Makedonije, njihove prošnje so bile v 98 odstotkih zavrnjene na prvi stopnji²⁵⁵. Severna Makedonija je uvrščena na nacionalne sezname varnih držav izvora Avstrije, Belgije, Hrvaške, Cipra, Češke, Danske, Estonije, Francije, Finske, Nemčije, Madžarske, Islandije, Irske, Italije, Luksemburga, Nizozemske, Švedske in Švice²⁵⁶.

Na splošno in redno v Severni Makedoniji ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada. Severna Makedonija se lahko šteje za varno državo izvora.

Viri:

- CIA. The World Factbook. North Macedonia, zadnjič posodobljeno 22. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/north-macedonia/> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: North Macedonia*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/north-macedonia/> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- Legislationonline. Constitutions, nedatirano. <https://www.legislationline.org/documents/section/constitutions/country/31/North%20Macedonia/s/how> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- Minority Rights Group International. Macedonia, posodobljeno oktober 2020. <https://minorityrights.org/country/macedonia/> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- EASO, Country of Origin Information Report, The Former Yugoslav Republic of Macedonia, november 2016. https://www.ecoi.net/en/file/local/1353390/2162_1479371503_easo-coi-report-fyr-macedonia-201611.pdf (dosegljivo 10. 10. 2021)
- Balkan Insight. *Macedonia MPs Pass Amendments to Change Country's Name*, 11. 1. 2019. <https://balkaninsight.com/2019/01/11/macedonia-parliament-backs-first-of-four-name-amendments-01-11-2019/> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- European Commission. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. *North Macedonia Report 2020*, 6. 10. 2020. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/north-macedonia-report-2020_en (dosegljivo 10. 10. 2021)

²⁵³ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/north-macedonia/>

²⁵⁴ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/north-macedonia-report-2020_en str.

²⁵⁵ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

²⁵⁶ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

- European Commission . Fundamentals First: Political Criteria and Rule of Law Chapters. Commission Staff Working Document: The former Yugoslav Republic of Macedonia 2018 Report , 17. 4. 2018. <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/system/files/2019-05/20180417-the-former-yugoslav-republic-of-macedonia-report.pdf> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- EASO. *'Safe country of origin' concept in EU+ countries*, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 10. 10. 2021)

SRBIJA

Srbija je parlamentarna republika. Predsednik je izvoljen za petletni mandat z absolutno večino glasov volivcev, z možnostjo ponovne izvolitve. Predsednika vlade izvoli parlament. Parlament je enodomni z 250 poslanci, ki so izvoljeni na podlagi proporcionalnega volilnega sistema za štiri leta. Pravni sistem v državi je sistem civilnega prava. Najvišji sodišči v državi sta vrhovno sodišče in ustavno sodišče²⁵⁷.

Republika Srbija je 5. junija 2006 razglasila svojo neodvisnost kot pravni naslednik državne skupnosti Srbije in Črne gore, ki se je končala po črnogorskem referendumu o neodvisnosti maja 2006. Konec federacije Srbije in Črne gore je zaznamoval zadnje poglavje v razpustitvi Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ), ki je bila ustanovljena leta 1945 in jo je sestavljalo šestih federalnih republik. Ustava Republike Srbije je začela veljati 8. novembra 2006. V skladu s preambulo sta Avtonomna pokrajina Kosovo in Metohija sestavni in nedeljivi del Republike Srbije²⁵⁸.

V skladu z ustavo ima vlada izvršilno oblast. Vlado izvolijo poslanci parlamenta, ki skupaj s predsednikom republike predstavljajo izvršilno oblast države. V skladu s srbsko ustavo sistem vladanja temelji na jasni delitvi med zakonodajno, izvršilno in sodno oblastjo. Sodni sistem je popolnoma neodvisen. Vlada ima izvršilno oblast, je neposredno odgovorna parlamentu in je odgovorna za: oblikovanje politike, izvajanje zakonodaje in drugih splošnih aktov, ki jih sprejeme parlament, ter nadzor nad delom javne uprave. Parlament je najvišji predstavniški organ in nosilec ustavne in zakonodajne oblasti v Republiki Srbiji²⁵⁹.

Srbija je zaprosila za članstvo v Evropski uniji decembra 2009, Evropski svet ji je podelil status kandidatke za članstvo v EU leta 2012. Stabilizacijsko-pridružitveni sporazum med Srbijo in EU je začel veljati septembra 2013²⁶⁰. Do konca leta 2019 je Srbija odprla 18 od 35 pogajalskih poglavij²⁶¹ in začasno zaprla dve poglavji.

²⁵⁷ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/serbia/#government>

²⁵⁸ https://www.ecoi.net/en/file/local/1002593/2162_1479372831_easo-coi-serbia-201611.pdf str. 11

²⁵⁹ https://www.paragraf.rs/propisi/ustav_republike_srbije.html

²⁶⁰ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/serbia_en

²⁶¹ https://bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_SRB.pdf str. 6

Kot ugotavlja Evropska komisija v svojem poročilu za leto 2020, je bilo v zadnjem poročevalskem obdobju opaziti precejšnje politično polarizacijo v kontekstu parlamentarnih, regijskih in občinskih volitev. Volitve so bile izvedene učinkovito, vseeno pa je prevlada vladajoče stranke zaskrbljujoča²⁶². Pred volitvami so bile izvedene aktivnosti, ki so izboljšale volilne pogoje med vodilno in opozicijskimi strankami. Posledično je vlada sprejela odločitev, ki je izboljšala točnost in transparentnost volilnih list, okrepila delo volilne komisije in pojasnila pogoje za delo volilnih opazovalcev. Vladajoča koalicija je predlagala znižanje volilnega praga s pet na tri odstotke ter formulo za okrepljeno predstavništvo list manjšin²⁶³. Komisija ugotavlja tudi, da parlament še vedno ne izvaja učinkovitega nadzora nad izvršilno oblastjo²⁶⁴. Vlogo neodvisnih regulativnih organov je treba sistematično podpreti. Na nekaterih področjih so za uskladitev s standardi EU potrebne ustavne spremembe²⁶⁵.

Srbija izkazuje delno usklajenost z evropskimi standardi na področju spoštovanja vladavine prava in temeljnih pravic. Ustavna reforma za okrepitev neodvisnosti prava se je začasno ustavila zaradi volitev spomladi 2020. Zaskrbljenost zaradi korupcije ostaja. Za spoštovanje temeljnih pravic je vzpostavljen pravni in institucionalni okvir, zagotoviti pa je treba njegovo dosledno izvajanje po vsej državi. Za izvajanje pravice do izražanja je bila sprejeta nova medijska strategija, ki pa jo je potrebno še implementirati²⁶⁶.

Izboljšati je treba tudi položaj oseb, ki pripadajo najbolj diskriminiranim skupinam (Romi, skupnost LGBT, invalidi, osebe z virusom HIV in druge socialno ranljive osebe)²⁶⁷. Država zamuja s sprejetjem zakonodaje o enakosti spolov²⁶⁸.

Srbija je na splošno konstruktivno zavezana dvostranskim odnosom z drugimi kandidatkami za članstvo v EU in sosednjimi državami ter aktivna udeleženka v okviru regionalnega sodelovanja²⁶⁹.

Srbija je podpisnica vseh temeljnih mednarodnih dokumentov, ki se nanašajo na zaščito človekovih pravic in manjšin²⁷⁰. Vzpostavila je zakonodajni in institucionalni okvir za zaščito pravic. Izboljšalo se je sodelovanje med oblastmi in civilno družbo²⁷¹.

Varuh človekovih pravic igra ključno vlogo pri zagotavljanju pravice državljanov do dobre administracije. Javni organi so dolžni poročati o izvajanju varuhovih priporočil²⁷². Leta 2019 je bilo vloženi manj pritožb državljanov kot leta 2018²⁷³.

²⁶² https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en str. 8

²⁶³ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en str. 10

²⁶⁴ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en str. 11

²⁶⁵ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en str. 12

²⁶⁶ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en str. 18

²⁶⁷ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/serbia/>

²⁶⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en str. 37

²⁶⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en str. 66

²⁷⁰ [Treaty bodies Treaties \(ohchr.org\)](https://www.ohchr.org/Treaty_bodies_Treaties)

²⁷¹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en str. 12

²⁷² https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en str. 17

²⁷³ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en str. 31

Država sodeluje z Visokim komisariatom ZN za begunce (UNHCR) in drugimi humanitarnimi organizacijami na področju zagotavljanja zaščite in pomoči beguncem, vrnjenim beguncem, prosilcem za mednarodno zaščito in osebam brez državljanstva. Zakonodaja omogoča status begunca ali status subsidiarne zaščite in vlada je vzpostavila sistem zagotavljanja zaščite. Azilni urad v Ministrstvu za notranje zadeve je odgovorni organ za obravnavo prošenj, vendar je zaradi nezadostnih zmogljivosti in premalo usposobljenega kadra premalo učinkovit²⁷⁴.

V letu 2020 je v Evropski uniji za mednarodno zaščito zaprosilo 2845 državljanov Srbije, njihove prošnje so bile v 95 odstotkih zavrnjene na prvi stopnji²⁷⁵. Srbija je uvrščena na nacionalne sezname varnih držav izvora Avstrije, Belgije, Hrvaške, Cipra, Češke, Danske, Estonije, Francije, Finske, Nemčije, Madžarske, Islandije, Irske, Italije, Luksemburga, Nizozemske, Švedske in Švice²⁷⁶.

Na splošno in redno v Srbiji ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se lahko šteje za varno državo izvora.

Viri:

- EASO. Country of Origin Information Report. Republic of Serbia Country Focus, november 2016. https://www.ecoi.net/en/file/local/1002593/2162_1479372831_easo-coi-serbia-201611.pdf (dosegljivo 10. 10. 2021)
- CIA. The World Factbook. Serbia, zadnjič posodobljeno 29. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/serbia/> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/serbia/> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- EASO. *'Safe country of origin' concept in EU+ countries*, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- European Commission. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. *Serbia Report 2020*, 6. 10. 2020) https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2020_en (dosegljivo 10. 10. 2021)
- P a r a g r a f . U s t a v R e p u b l i k e S r b i j e , 3 0 . 9 . 2 0 0 6 . https://www.paragraf.rs/propisi/ustav_republike_srbije.html (dosegljivo 10. 10. 2021)

²⁷⁴ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/serbia/>

²⁷⁵ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

²⁷⁶ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

- Bertelsmann Stiftung, BTI 2020 Country Report — Serbia, 2020. <https://bti-project.org/en/reports/country-report/SRB> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- United Nations Human Rights Treaty Bodies. UN treaty Body Database. *Ratification Status for Serbia*, nedatirano. [Treaty bodies Treaties \(ohchr.org\)](https://www.ohchr.org/Treaty_bodies_Treaties) (dosegljivo 10. 10. 2021)

TUNIZIJA

Tunizija je ustavna republika. Predsednik je izvoljen na neposrednih volitvah z večino glasov za petletni mandat, z možnostjo ponovne izvolitve. Predsednika vlade po parlamentarnih volitvah izbere zmagovita stranka ali koalicija, imenuje ga predsednik. Pravni sistem v državi je mešani sistem civilnega prava, ki temelji na francoskem civilnem pravu in islamskega prava. Najvišje sodišče v državi je kasacijsko sodišče²⁷⁷.

Tunizijska ustava je bila sprejeta leta 2014²⁷⁸. Vpeljala je številne ključne civilne, politične, socialne, gospodarske in kulturne pravice. Vendar pa ni odpravila smrtne kazni, čeprav od začetka devetdesetih velja *de facto* moratorij na izvajanje te kazni²⁷⁹. Ustava zagotavlja enake pravice ženskam in moškim, ter določa enakost pred zakonom brez diskriminacije²⁸⁰. Ustava določa neodvisnost sodstva in ustanovitev vrhovnega sodnega sveta za imenovanje sodnikov in nadzor nad disciplino ter napredovanje kariere sodnikov²⁸¹. Ustava predvideva ustanovitev ustavnega sodišča, pristojnega za odločanje o ustavnosti zakonov, in razveljavitev zakonov, ki niso v skladu s standardi varstva človekovih pravic, določenih z

²⁷⁷ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/tunisia/#government>

²⁷⁸ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/tunisia/#government>

²⁷⁹ <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2020/09/tunisia-presidential-statement-in-favour-of-death-penalty-is-shocking/>

²⁸⁰ https://www.constituteproject.org/constitution/Tunisia_2014.pdf str. 6

²⁸¹ https://www.constituteproject.org/constitution/Tunisia_2014.pdf str. 24

ustavo²⁸². Decembra 2015 je parlament sprejel zakon o ustanovitvi ustavnega sodišča, vendar morajo pristojni organi še vzpostaviti sodišče in imenovati člane²⁸³.

Tunizija ima po večini homogeno prebivalstvo, ki izhaja iz raznolikih civilizacij, zaradi česar je sodobno prebivalstvo mešanica arabske, otomanske in berberske civilizacije. Leta 1956 je država postala neodvisna od Francije in oblikovala ustavo po vzoru francoskega sistema. Habib Bourguiba, znan kot oče naroda, je omejil vpliv vere, se boril za pravice žensk in ustanovil laične in dvojezične šole, zaradi česar je Tunizija regionalno postala zgled sodobne ureditve. Na podlagi teh temeljev je Tunizija po jasminovi revoluciji leta 2011 postala vodilni primer uspešne demokracije po arabski spomladanski revoluciji. Predsednik Zine El Abidine Ben Ali, ki je vladal od leta 1987, je bil med jasminovo revolucijo izgnan, država je prešla v demokracijo. Danes je Tunizija med najbolj liberalnimi in svobodnimi državami v arabskem svetu ter se ponaša z rednimi in regularnimi volitvami, številnimi političnimi strankami in spoštovanjem pravne države. Leta 2017 je postala prva arabska država, ki ima radijsko postajo, namenjeno skupnosti LGBT²⁸⁴.

Leto 2017 je bilo v številnih pogledih zgodovinsko leto za Tunizijo, še posebej za ženske, saj je parlament junija sprejel pomemben zakon o nasilju nad ženskami. Tunizija je odpravila tudi dolgotrajno prepoved poroke muslimanskih žensk z moškimi, ki niso muslimani. Pojavil se je tudi poziv k enakopravni obravnavi žensk v povezavi z dedovanjem, ki naj bi bil vključen v več reform, ki so bile preložene do občinskih volitev maja 2018. Ti zakoni so postavili Tunizijo v pozitivno luč v primerjavi z drugimi državami v regiji²⁸⁵.

Ustava in zakon zagotavljata svobodo izražanja in tiska, vlada to pravico večinoma spoštuje. Neodvisni tisk in delujoč demokratični politični sistem sta prispevala k vzpostavitvi okolja za oblikovanje te svobode. Nekateri mediji in civilna družba so izrazili zaskrbljenost zaradi občasnega vmešavanja vlade v medije in koncentracije lastništva medijev v rokah nekaj političnih strank ali družin²⁸⁶.

Ustava zagotavlja državljanom možnost, da izberejo svojo vlado na svobodnih in poštenih rednih volitvah s tajnim glasovanjem ter na podlagi splošne in enake volilne pravice. Zadnje parlamentarne in predsedniške volitve so bile označene kot odprte, konkurenčne in dobro organizirane²⁸⁷.

Ministrstvo za pravosodje je osrednje vladno telo za preiskovanje kršitev človekovih pravic in boj proti ogrožanju človekovih pravic. Organizacije za človekove pravice so v letu 2017 trdile, da ministrstvo ni učinkovito sledilo temu cilju oziroma ustrezno preiskovalo zatrjevane kršitve človekovih pravic. Visoki odbor za človekove pravice in temeljne svoboščine je v okviru urada predsednika vladno telo, ki ga financira vlada, in je pristojen za spremljanje človekovih pravic in svetovanje predsedniku o s človekovimi pravicami povezanimi temami. Ministrstvo za odnose z ustavnimi organi, civilno družbo in človekove pravice je odgovorno za usklajevanje vladnih dejavnosti, povezanih s človekovimi pravicami, kot je

²⁸² https://www.constituteproject.org/constitution/Tunisia_2014.pdf str. 27-29

²⁸³ Decembra 2015 je parlament sprejel zakon o ustanovitvi ustavnega sodišča, vendar morajo pristojni organi še vzpostaviti sodišče in imenovati člane.

²⁸⁴ <https://oxfordbusinessgroup.com/overview/liberal-horizons-recent-political-achievements-build-rich-and-diverse-past>

²⁸⁵ <https://oxfordbusinessgroup.com/overview/liberal-horizons-recent-political-achievements-build-rich-and-diverse-past>

²⁸⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

²⁸⁷ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

predlaganje zakonodaje, zastopanje vlade pred mednarodnimi organi, kot je Svet ZN za človekove pravice, in pripravo poročil o človekovih pravicah²⁸⁸.

Zakon zagotavlja pravico do svobode mirnega zbiranja in združevanja, vendar vlada ni vedno spoštovala pravice do združevanja. Zakon o izrednem stanju daje vladi pooblastilo, da omeji pravico do zbiranja, čeprav je vlada to zakonodajo redko uporabila²⁸⁹.

Zakon sicer zagotavlja svobodo gibanja znotraj države, potovanja v tujino, izseljevanja in repatriacijo, vlada pa te pravice na splošno spoštuje²⁹⁰.

Vlada sodeluje z UNHCR in drugimi humanitarnimi organizacijami pri zagotavljanju zaščite in pomoči beguncem, prosilcem za azil, ranljivim migrantom in drugim osebam. Država nima zakona o azilu. Kljub odsotnosti tega pravnega okvira se ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, redno usklajuje z UNHCR. Do vzpostavitve pravnega okvira je UNHCR edini subjekt, ki opravlja postopke ugotavljanja upravičenosti do statusa begunca. UNHCR registriranim beguncem zagotavlja primarno zdravstveno oskrbo in v nekaterih primerih tudi osnovno izobraževanje. Vlada je odobrila dostop do šolanja in osnovnih zdravstvenih ustanov registriranim beguncem²⁹¹.

Partnerstvo med Tunizijo in Evropsko unijo je zakoreninjeno v skupnih interesih za okrepitev uspešne in stabilne tunizijske demokracije. Revolucija leta 2011 je pomenila preobrat v partnerstvu, Evropska unija je postala tunizijski partner v prehodu v moderno demokracijo. Skozi svoje instrumente Evropska unija podpira dekomkratične, socialne in ekonomske reforme, volilne procese, promovira človekove pravice, krepi dejavnike civilne družbe, krepi ekonomijo ter trgovinsko integracijo ter izboljšuje varnost. Evropska pomoč Tuniziji se je osredotočila na tri ključne sektorje: spodbujanje dobrega upravljanja in vladavino prava, investiranje v prihodnost – spodbujanje trajnostne ekonomske rasti s spodbujanjem zaposlovanja in krepitev socialne kohezije med generacijami in regijami²⁹².

V letu 2020 je v Evropski uniji za mednarodno zaščito zaprosilo 3140 državljanov Tunizije, njihove prošnje so bile v 95 odstotkih zavrnjene na prvi stopnji²⁹³. Tunizija je uvrščena na nacionalne sezname varnih držav izvora Avstrije, Hrvaške, Cipra, Češke, Grčije, Italije, Malte in Nizozemske²⁹⁴.

Na splošno in redno v Tuniziji ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se lahko šteje za varno državo izvora.

Viri:

- CIA. The World Factbook. *Tunisia*, zadnjič posodobljeno 27. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/tunisia/> (dosegljivo 10. 10. 2021)

²⁸⁸ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

²⁸⁹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

²⁹⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

²⁹¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

²⁹² https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/european-neighbourhood-policy/countries-region/tunisia_en

²⁹³ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

²⁹⁴ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Tunisia*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- EASO. *'Safe country of origin' concept in EU+ countries*, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- Constitute Project. *Tunisia's Constitution of 2014*, generirano 26. 8. 2021. https://www.constituteproject.org/constitution/Tunisia_2014.pdf (dosegljivo 10. 10. 2021)
- Amnesty International. *Tunisia: Presidential statement in favour of death penalty is shocking*, 29. 9. 2020. <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2020/09/tunisia-presidential-statement-in-favour-of-death-penalty-is-shocking/> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- Oxford Business Group. *Tunisia's recent political achievements building on rich and diverse past*, nedatirano. <https://oxfordbusinessgroup.com/overview/liberal-horizons-recent-political-achievements-build-rich-and-diverse-past> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- Human Rights Watch. *In Tunisia, President's Power Grab and an Absent Constitutional Court*, 27. 8. 2021. <https://www.hrw.org/news/2021/08/27/tunisia-presidents-power-grab-and-absent-constitutional-court> (dosegljivo 10. 10. 2021)
- European Commission. *European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. Tunisia*, nedatirano. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/european-neighbourhood-policy/countries-region/tunisia_en (dosegljivo 10. 10. 2021)

GAMBIJA

Gambija je predsedniška republika. Predsednik je voljen z navadno večino za petletni mandat, brez omejitve števila mandatov. Podpredsednika imenuje predsednik. Predsednik je hkrati tudi predsednik vlade. Enodomni parlament ima 58 sedežev, 53 poslancev je voljenih neposredno, pet jih imenuje predsednik. Poslanci imajo petletni mandat. Pravni sistem je mešanica angleškega običajnega prava, islamskega prava in običajnega prava. Najvišje sodišče je vrhovno sodišče²⁹⁵.

Ustava je bila potrjena na referendumu avgusta 1996, večkrat spremenjena, zadnjič leta 2018. Osnutek sprememb ustave leta 2020 je parlament zavrnil.²⁹⁶

Gambija je postala neodvisna država leta 1965, po referendumski odločitvi leta 1970 je postala republika. Leta 1994 je na oblast prišel Yahya Jammeh, ki je Gambiji s trdo roko vladal do leta 2016, ko je zmagal opozicijski kandidat Adama Barrow²⁹⁷. Leta 2017 so sledile parlamentarne volitve, ki so jih domači in tuji opazovalci označili za svobodne in poštene²⁹⁸. Novi predsednik je pričel z aktivnostmi za izboljšanje upravljanja ter ponovno vzpostavil vezi v regiji. Pomilostil je politične zapornike in imenoval svet strokovnjakov za spremembo ustave²⁹⁹. Prav tako ni zaznati prevladujočega vpliva na predsednika s strani nedržavnih dejavnikov, oboroženih sil ali tujih vlad³⁰⁰.

Ustava in zakonodaja prepovedujeta mučenje in nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje. V preteklem letu je bil zaznan primer takega ravnanja policista nad pripornikom. Primer je bil preiskan in policist kaznovan³⁰¹.

Ustava in zakonodaja zagotavljata neodvisno sodstvo, zakon zagotavlja pravico do poštenega in javnega sojenja, kar vlada na splošno spoštuje³⁰².

Volitve in volilne kampanje se ne financirajo iz proračuna, volilna zakonodaja prepoveduje financiranje volitev s strani podjetij in tujih dejavnikov, vendar nadzora nad tem ni. Ustava zagotavlja pravico do zbiranja, združevanja in izražanja, vlada to pravico na splošno spoštuje³⁰³. Zakonodajne reforme, ki bi zagotovile večjo svobodo na tem področju, so se upočasnile³⁰⁴. Medijsko okolje se je pod aktualno administracijo izboljšalo³⁰⁵. Akademska svoboda ni omejena³⁰⁶.

²⁹⁵ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/#government>

²⁹⁶ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/#government>

²⁹⁷ <https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/coi-report-gambia.pdf> str. 14, 15

²⁹⁸ <https://www.ecoi.net/en/document/2052757.html>

²⁹⁹ <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF11046> str. 1

³⁰⁰ <https://www.ecoi.net/en/document/2052757.html>

³⁰¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/gambia/>

³⁰² <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/gambia/>

³⁰³ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_GMB.pdf str. 9

³⁰⁴ <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF11046> str. 1

³⁰⁵ <https://www.ecoi.net/en/document/2052757.html>

³⁰⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/gambia/>

Korupcija ostaja problem. Protikorupcijska zakonodaja je bila sprejeta leta 2019, predvideva vzpostavitev protikorupcijske komisije, ki pa še ni bila ustanovljena³⁰⁷.

Na področju človekovih pravic je pomembna ustanovitev Nacionalne komisije za človekove pravice, ki je postala operativna leta 2019. Komisija lahko sprejema in obravnava kršitve človekovih pravic, vladi priporoča mediacijske aktivnosti ter išče primerne mediacijske aktivnosti za žrtve. Neodvisnost komisije in zadostna finančna sredstva za njeno delovanje so bistveni za njeno učinkovitost in nepristranskost³⁰⁸. Z novo vlado je ponovno oživila dejavnost civilne družbe³⁰⁹. Gambijska vlada je identificirala več strateških področji od leta 2018 do 2021. Najbolj viden napredek je na področjih upravljanja, vladavine prava in človekovih pravic; povečal naj bi se civilni nadzor nad varnostnimi silami, reformiralo sodstvo, izpustili politični zaporniki ter ustanovila nova enota za človekove pravice znotraj policije³¹⁰.

Ustava prepoveduje diskriminacijo na podlagi rase, barve, spola, jezika, vere, političnega ali drugega prepričanja, nacionalnega ali socialnega izvora, invalidnosti, spola, lastnine ali rojstva. Zakonodaja izrecno ne prepoveduje diskriminacije na podlagi obolevosti za aidsom, spolne usmerjenosti ali spolne identitete, vendar prepoveduje diskriminacijo na podlagi drugega statusa. Zakon definira kriterije za prepoved diskriminacije na področju zaposlovanja, vendar vlada ni vedno dosledno izvajala tega zakona³¹¹. LGBT skupnost je soočena z diskriminacijo, istospolni odnosi so kaznivi³¹².

V Gambiji je uzakonjena smrtna kazen, ki pa se ne izvaja. Država je vzpostavila moratorij na usmrtitve leta 2018 in ratificirala mednarodno pogodbo, s katero se je zavezala k odpravi smrtne kazni³¹³. Gambijska komisija za begunce sodeluje z Visokim komisariatom ZN za begunce na področju zaščite beguncev. Zakonodajni okvir omogoča priznanje statusa begunca³¹⁴.

Med drugim je ratificirala je Konvencijo proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah. Konvencijo o odpravi vseh oblik diskriminacije zoper ženske, Mednarodno konvencijo o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, Konvencijo o pravicah otrok³¹⁵.

V letu 2020 je v Evropski uniji za mednarodno zaščito zaprosilo 3070 državljanov Gambije, njihove prošnje so bile v 88 odstotkih zavrnjene na prvi stopnji³¹⁶. Gambija je uvrščena na nacionalne sezname varnih držav izvora Cipra in Grčije³¹⁷.

³⁰⁷ <https://www.ecoi.net/en/document/2052757.html>

³⁰⁸ <https://www.ecoi.net/en/document/2060712.html>

³⁰⁹ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_GMB.pdf str. 24

³¹⁰ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_GMB.pdf str. 25

³¹¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/gambia/>

³¹² https://ilqa.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf#Gambia str. 325, 326

³¹³ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/dfat-thematic-report-ecowas-3-december-2020.pdf> str. 9

³¹⁴ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/gambia/>

³¹⁵ https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=65&Lang=EN

³¹⁶ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

³¹⁷ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

Na splošno in redno v Gambiji ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se lahko šteje za varno državo izvora.

Viri:

- CIA. The World Factbook. *Gambia, The*, zadnjič posodobljeno 29. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Gambia*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/gambia/> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- EASO. 'Safe country of origin' concept in EU+ countries, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- Bertelsmann Stiftung. *BTI 2020 Country Report — Gambia*, 2020. https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_GMB.pdf (dosegljivo 11. 10. 2021)
- EASO. Country of Origin Information Report. *The Gambia Country Focus*, december 2017. <https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/coi-report-gambia.pdf> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- United States. Congressional Research Service. *The Gambia*, 10. 6. 2019. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF11046> str. 1
- Freedom House. *Freedom in the World 2021 - The Gambia*, 3. 3. 2021. <https://www.ecoi.net/en/document/2052757.html> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- Amnesty International. *Gambia: Oppressive laws remain despite President's promises*, 27. 9. 2021. <https://www.ecoi.net/en/document/2060712.html> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- ILGA. *Gambia. State Sponsored Homophobia 2019*, marec 2019. https://ilga.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf#Gambia (dosegljivo 11. 10. 2021)
- Australian Government. Department of Foreign Affairs and Trade. *DFAT THEMATIC REPORT – ECONOMIC COMMUNITY OF WEST AFRICAN STATES (ECOWAS)*, 3. 12. 2020. <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/dfat-thematic-report-ecowas-3-december-2020.pdf> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- United Nations Human Rights Treaty Bodies. *Ratification Status for Gambia*, nedatirano. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=65&Lang=EN (dosegljivo 11. 10. 2021)

GANA

Gana je predsedniška republika. Predsednik in podpredsednik sta izvoljena neposredno z absolutno večino za štiriletni mandat, z možnostjo ponovne izvolitve. Predsednik države je hkrati tudi predsednik vlade. Enodomni parlament sestavlja 275 sedežev, poslanci so voljeni za štiriletni mandat. Najvišje sodišče v državi je vrhovno sodišče. Leta 1957 je postala neodvisna država, leta 1993 je pričela veljati ustava, ki je bila spremenjena leta 1996. Pravni sistem je mešani sistem angleškega običajnega in običajnega prava³¹⁸.

Predsedniške in parlamentarne volitve, ki so bile izvedene leta 2020, so bile na splošno mirne, domači in mednarodni opazovalci so jih označili za transparentne, vključujoče in verodostojne³¹⁹.

Država se lahko pohvali z dosežki na področju državljskih svoboščin, vztraja pa diskriminacija žensk in skupnosti LGBT³²⁰. Istospolni odnosi so kaznivi³²¹. V skupnosti LGBT zaznavajo nadlegovanje, vendar ne pregona³²². LGBT osebe imajo lahko težave zaradi diskriminacije in slabega ravnanja nedržavnih akterjev, vendar na splošno ne na stopnji, ki bi lahko povzročala tveganje preganjanja ali resne škode. Vlada je sprejela nekaj ukrepov proti korupciji, vendar nekaznovanost ostaja problem³²³.

Uradno sta religija in država ločeni, saj je država razdeljena na revnejši muslimanski sever ter bolj razviti krščanski jug. Politiki vseh strank se pazljivo izogibajo vključevanju verske retorike v politične razprave, versko ravnotežje se upošteva tudi pri imenovanju najvišjih vladnih uradnikov. Ganska družba je globoko verna, vera igra pomembno vlogo v notranji politiki³²⁴. Ustava prepoveduje versko diskriminacijo ter zagotavlja, da vsak posameznik lahko svobodno prakticira svojo vero. Državna religija ni določena. Če si želijo verske skupine zagotoviti zakoniti status, se morajo registrirati³²⁵. V državi je približno 70 odstotkov kristjanov ter 17 odstotkov muslimanov³²⁶.

Ustava zagotavlja pravico do ustanavljanja političnih strank, vlada to pravico na splošno spoštuje³²⁷. Zakonodaja zagotavlja pravico do sodelovanja v političnem življenju različnim kulturnim, verskim in etničnim skupinam. Ženskam je zagotovljena enakost, vendar v praksi zasedajo manj vodstvenih položajev. Na zadnjih parlamentarnih volitvah so ženske zasedle 40 mest v parlamentu³²⁸.

Ustava zagotavlja svobodo izražanja in tiska, vlada to pravico na splošno spoštuje. Neodvisni mediji so bili aktivni in so izražali široko paleto mišljenj brez omejitev. Vlada ni omejevala dostopa do svetovnega spleta, prav tako ni omejevala akademskih svobode. Ustava zagotavlja pravico do zbiranja in združevanja,

³¹⁸ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ghana/#government>

³¹⁹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

³²⁰ <https://www.ecoi.net/en/document/2052760.html>

³²¹ https://ilga.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf#Gambia str. 198

³²² <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

³²³ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

³²⁴ https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2020_GHA.pdf str. 6

³²⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/ghana/>

³²⁶ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ghana/#people-and-society>

³²⁷ <https://www.ecoi.net/en/document/2052760.html>

³²⁸ <https://www.ecoi.net/en/document/2052760.html>

kar vlada na splošno spoštuje. Zagotavlja tudi svobodo gibanja po državi, potovanja v tujino, preseljevanja, repatriacije, kar vlada na splošno spoštuje³²⁹.

Vlada sodeluje z Visokim komisariatom ZN za begunce na področju zaščite in pomoči beguncem³³⁰. Viri poročajo, da osebam, ki zaprosijo za humanitarno zaščito, ganska služba za priseljevanje dovoli vstop in jim izda potrdilo, da začasno zaščiti posameznika. Ganski odbor za begunce prošnjo prouči. Če je prošnja odobrena, se osebi izda kartica, ki izkazuje status begunca³³¹.

Vladni organ za zaščito človekovih pravic je Komisija za človekove pravice in upravno pravosodje, ki ima pisarne po celotni državi. Ukvarja se s prijavi posameznikov zoper vladne agencije ali zasebna podjetja. Komisija deluje brez vmešavanja vlade v njeno delovanje, ker pa je vladna institucija se pojavljajo vprašanja o njeni neodvisnosti in sposobnosti preiskovanja zelo odmevnih korupcijskih primerov. Javno zaupanje v komisijo je visoko, kar se kaže v povečanju števila prijav³³².

V Gani je uzakonjena smrtna kazen, vendar se dejansko ne izvaja³³³.

Gana je med drugim ratificirala Konvencijo proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah. Konvencijo o odpravi vseh oblik diskriminacije zoper ženske, Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, Mednarodno konvencijo o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, Konvencijo o pravicah otrok

V letu 2020 je v Evropski uniji za mednarodno zaščito zaprosilo 1830 državljanov Gane, njihove prošnje so bile v več kot 90 odstotkih zavrnjene na prvi stopnji³³⁴. Gana je uvrščena na nacionalne sezname varnih držav izvora Avstrije, Cipra, Češke, Francije, Nemčije, Grčije, Italije, Luksemburga, Malte, Nizozemske, Slovaške in Švice³³⁵.

V Gani na splošno in redno ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se lahko uvrsti na seznam varnih držav. Kljub pomanjkljivostim na področju varstva pravic LGBT skupnosti, se ta država lahko šteje za varno državo izvora.

Viri:

- CIA. The World Factbook. *Ghana*, zadnjič posodobljeno 22. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ghana/> (dosegljivo 11. 10. 2021)

³²⁹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

³³⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

³³¹ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/dfat-thematic-report-ecowas-3-december-2020.pdf> str. 22

³³² <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

³³³ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/dfat-thematic-report-ecowas-3-december-2020.pdf> str. 9

³³⁴ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

³³⁵ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Ghana*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- EASO. *'Safe country of origin' concept in EU+ countries*, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- Australian Government. Department of Foreign Affairs and Trade. *DFAT THEMATIC REPORT – ECONOMIC COMMUNITY OF WEST AFRICAN STATES (ECOWAS)*, 3. 12. 2020. <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/dfat-thematic-report-ecowas-3-december-2020.pdf> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- Freedom in the World. *Freedom in the World 2021 - Ghana*, 3. 3. 2021. <https://www.ecoi.net/en/document/2052760.html> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- USDOS. *2019 Report on International Religious Freedom: Ghana*, 10. 6. 2020. <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/ghana/> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- ILGA. *State Sponsored Homophobia 2019*, marec 2019. https://ilga.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf#Gambia (dosegljivo 11. 10. 2021)
- United Nations Human Rights Treaty Bodies. *Ratification Status for Ghana*, nedatirano. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=65&Lang=EN (dosegljivo 11. 10. 2021)

TURČIJA

Turčija je predsedniška republika. Predsednik je voljen neposredno z absolutno večino za petletni mandat, z možnostjo ponovne izvolitve³³⁶. Po referendumu aprila 2017, na katerem so volivci potrdili ustavno spremembo, ki je pričela veljati junija 2018, je Turčija prešla iz parlamentarnega v predsedniški sistem³³⁷. Ustavna sprememba je odpravila funkcijo predsednika vlade, njegova pooblastila pa podelila predsedniku. Predsednik ima možnost izdajanja odlokov brez parlamentarne potrditve, imenuje lahko podpredsednike in ministre, predlaga proračun, razpusti parlament, razpiše volitve in razglasi izredno stanje. Ustavne spremembe so prenesle zakonodajno pristojnost s parlamenta na predsednika in omejile nadzor parlamenta nad delom ministrov. Referendum je domača in tuja javnost kritizirala, saj naj bi takrat veljavno izredno stanje onemogočalo izvedbo svobodnega demokratičnega procesa³³⁸.

V Turčiji so 15. julija 2016 deli vojske poskusili izvesti državni udar na predsednika Erdoğan ter vlado Stranke za pravičnost in razvoj. V poskusu državnega udara so turški parlament bombardirali z letali, napotili tanke na ulice ter streljali na protestnike. Pri tem je umrlo najmanj 251 državljanov ter varnostnega osebja, okoli 2000 ljudi je bilo ranjenih. Vlada je z uvedbo izrednih ukrepov zatrla upor in razglasila izredne razmere³³⁹. Parlament je odobril razglasitev izrednega stanja za tri mesece, nato pa jih neprekinjeno podaljševal do julija 2018³⁴⁰. Navedeno stanje je vladi omogočalo vladanje z odloki³⁴¹. Vlada je za organizacijo prevrata obtožila Gülenovo gibanje in ga razglasila za teroristično organizacijo³⁴². Gülen je zanikal povezanost z neuspelim udarom³⁴³.

Kot posledico državnega udara je država zaprla tisoče vojakov in sprožila obsežne čistke med javnimi uslužbenci, policijo, učitelji, sodniki in akademiki. Večina zaprtih, odpuščenih ali začasno odstavljenih je bila obtožena privrženosti Gülenu, ne sodelovanja v državnem udaru. Odpuščenih je bilo več kot 135.000 javnih uslužbencev ter več kot 5700 akademikov. Približno 80.000 oseb je bilo zaprtih ali pridržanih, približno 5.370 ljudem je bilo sojeno in 1524-im je bila izrečena dosmrtna kazen zapora³⁴⁴.

Gülenovo gibanje se je začelo kot versko gibanje v Turčiji od 1960 leta dalje. Skozi desetletja se je gibanje razvilo v civilnodružbeno organizacijo, ki vključuje verske, izobraževalne in socialne organizacije. Gibanje nima javne strukture, znane hierarhije ali podatkov o članstvu. Čeprav močno mednarodno prisotno in s podporo gibanju v približno 140 državah po svetu, gibanje kot organizacija ni nikoli vstopalo v politiko. Predsednik Recep Tayyip Erdoğan in Fethullah Gülen sta leta 2007 sklenila trdno zavezništvo, ki

³³⁶ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/turkey/#government>

³³⁷ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/turkey/>

³³⁸ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 14

³³⁹ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 8

³⁴⁰ <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R41368/72> str. 3

³⁴¹

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/682868/Turkey_-_Gulenists_-_CPIN_-_v2.0.pdf str. 11

³⁴² https://coi.easo.europa.eu/administration/netherlands/PLib/03_2021_MinBZ_NL_General_COI_report_Turkey.pdf str. 37

³⁴³ https://coi.easo.europa.eu/administration/netherlands/PLib/03_2021_MinBZ_NL_General_COI_report_Turkey.pdf str. 37

³⁴⁴ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 28

pa je razpadlo leta 2013, ko so Gülenu naklonjeni sodniki Erdoğanu obtožili korupcije. Ta je začel ukrepati proti gibanju Gülen, kar je med drugim vključevalo tudi zapiranje Gülenovih šol. Maja 2016 je Erdoğan gibanje razglasil za nezakonito teroristično organizacijo³⁴⁵. Čeprav je od neuspelega državnega udara minilo že več kot pet let, se gülenisti še vedno soočajo z odpuščanjem in aretacijami, ki so deležne velike medijske pozornosti provladnih medijev³⁴⁶.

Trend poslabševanja stanja človekovih pravic in vladavine prava se je pospešil po uveljavitvi predsedniškega sistema leta 2018. Demokratični sistem nadzora je bil omejen, vlada je preoblikovala in zmanjšala neodvisnost državnih in javnih ustanov. Vloga parlamenta je oslabela. Večina zakonodaje se sprejema po nujnem postopku brez sodelovanja in posvetovanja z relevantnimi deležniki. Neodvisnost nadzornih organov je po vpeljavi predsedniškega sistema ogrožena³⁴⁷. Politični pritisk na sodnike in tožilce negativno vpliva na neodvisnost sodstva. Oblasti pridržujejo, zapirajo in obsojajo novinarje, študente, odvetnike, opozicijske predstavnike, politike in aktiviste, obtožujejo jih na podlagi protiteroristične zakonodaje, ki je bila sprejeta kot posledica neuspelega državnega udara³⁴⁸.

Vlada je preiskovala, preganjala in kaznovala pripadnike varnostnih sil in druge uradnike, obtožene kršitev človekovih pravic, vendar nekaznovanost ostaja problem. Domače in mednarodne skupine za človekove pravice poročajo o izginotjih, ki naj bi bila politično motivirana. Vlada je odklonila posredovanje informacij o preprečevanju, preiskovanju in kaznovanju takih dejanj³⁴⁹.

Turčija je podpisnica Konvencije Združenih narodov proti korupciji, Konvencije proti podkupovanju OECD, Kazenskopravne konvencije o korupciji ter Civilnopravne konvencije o korupciji Sveta Evrope. Protikorupcijski zakonodajni okvir vsebuje več zakonov, kazenski zakonik kriminalizira aktivno in pasivno podkupovanje, posredovanje plačil, poskus korupcije, izsiljevanje, podkupovanje tujih uradnikov, pranje denarja in zlorabo položaja. Kazni s področja korupcije vključujejo kazen zapora do 12 let³⁵⁰, vendar pa se zakonodaja ne izvaja učinkovito³⁵¹.

Turčija je pogodbenica stranka številnih aktov s področja človekovih pravic, med drugim Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju in njenega opcijskega protokola, Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah in njegovega drugega opcijskega Protokola o odpravi smrtne kazni, Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblike rasne diskriminacije, Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, Mednarodne konvencije o varstvu pravic vseh delavcev migrantov in njihovih družinskih članov, Konvencije o otrokovih pravicah in njenega neobveznega Protokola o vpletenost otrok v oborožene spopade in prodajo otrok, otroško prostitucija in otroško pornografija, Konvencije o pravicah invalidov, pristopila je tudi h Konvenciji o odpravi vseh oblik

³⁴⁵ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 27

³⁴⁶ https://coi.easo.europa.eu/administration/netherlands/PLib/03_2021_MinBZ_NL_General_COI_report_Turkey.pdf str. 37

³⁴⁷ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/joint-communication-european-council-state-play-eu-turkey-political-economic-and-trade-relations_en str. 6, 7

³⁴⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/joint-communication-european-council-state-play-eu-turkey-political-economic-and-trade-relations_enc str. 7

³⁴⁹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/turkey/>

³⁵⁰ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 10

³⁵¹ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/turkey/>

diskriminacije žensk. 90. člen ustave navaja, da imajo mednarodni sporazumi veljavo zakona in se zoper njih ni mogoče pritožiti na ustavno sodišče³⁵².

Turčija je ratificirala Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in Evropsko konvencijo o preprečevanju mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja ter dodatne protokole k obema konvencijama, kar daje državljanom Turčije možnost pritožbe na Evropsko sodišče za človekove pravice³⁵³.

Turška ustava vsebuje obsežna jamstva o temeljnih človekovih pravicah, vključno s svobodo izražanja, združevanja, gibanja, mišljenja, zbiranja in vere. Več ustavnih pravic je lahko okrnjenih zaradi javnega reda in nacionalne varnosti³⁵⁴.

Komisar za človekove pravice Sveta Evrope se je v poročilu februarja 2020 osredotočil na ukrepe oblasti, ki imajo uničujoče posledice na neodvisnost sodstva in nespoštovanje osnovnih pravnih načel v kazenskih pregonih na podlagi protiteroristične zakonodaje. Po pregledu stanja človekovih pravic v Turčiji v okviru splošnega periodičnega pregleda, je Turčija zavrnila temeljna priporočila s področja človekovih pravic ali zatrdila, da jih je že izvedla³⁵⁵, strinjala pa se je, da bo preverila 302 drugi priporočili³⁵⁶.

Poročilo Evropske komisije za Turčijo za leto 2020 navaja poslabšanje razmer na področju svobode govora in medijske svobode³⁵⁷. Zakonodaja ne prepoveduje homoseksualnosti, vendar se je družbena klima za spolne manjšine poslabšala, nekateri visoki vladni predstavniki so podajali negativne izjave glede homoseksualnosti³⁵⁸. Družbena situacija glede skupnosti LGBT je odvisna od lokacije in socio-ekonomske ravni. Istospolne osebe lahko živijo odprto in varno v bogatejših predelih večjih mest, posebej v Carigradu, medtem ko je to težje v ruralnih območjih zaradi tradicionalnih vrednot okolja³⁵⁹.

Zakonodaja prepoveduje samovoljno pridržanje in zapiranje in omogoča pravico do pritožbe na sodišču v takih primerih. Kljub temu pa obstajajo poročila, da vlada teh pravic ni vedno spoštovala, temu naj bi bili izpostavljeni predvsem gülenisti in člani Kurdske delavske stranke, ki jo država šteje za teroristično organizacijo. Ustava zagotavlja pravico do poštenega javnega sojenja, velja domneva nedolžnosti. Obtoženec ima pravico do fizične prisotnosti na sodišču. Sodnik lahko omeji dostop zagovornika do spisa pred vložitvijo obtožnice, če gre za kazniva dejanja s področja organiziranega kriminala, državne varnosti ali spolnega napada na otroke. Ustava določa neodvisno in nepristransko sodstvo v civilnih zadevah, čeprav to v praksi ne velja vedno. Državljan, organizacije in podjetja, imajo pravico vložiti civilno tožbo za odškodnino za telesno ali psihično škodo, vključno s kršitvami človekovih pravic. Glede ustavnih vprašanj in človekovih pravic zakon določa tudi, da se posamezniki lahko pritožijo v svojih zadevah neposredno na ustavno sodišče, kar teoretično omogoča hitrejši in enostavnejši pregled na visoki ravni domnevnih kršitev

³⁵² <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 16

³⁵³ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 16

³⁵⁴ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 16

³⁵⁵ <https://www.hrw.org/news/2020/09/29/adoption-outcome-universal-periodic-review-turkey>

³⁵⁶ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 17

³⁵⁷ https://ec.europa.eu/neighborhood-enlargement/turkey-report-2020_en str. 33-37

³⁵⁸ https://coi.easo.europa.eu/administration/netherlands/PLib/03_2021_MinBZ_NL_General_COI_report_Turkey.pdf

str. 58

³⁵⁹ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 37

človekovih pravic v okviru izpodbijanih sodnih odločb. Kljub temu mehanizmu so se zaradi velikega števila pritožb in zmanjšane sodne zmogljivosti, ki so jih povzročile čistke v sodstvu, postopki upočasnili³⁶⁰.

Turčija je ključni partner Evropske unije na področju migracij, varnosti, boja proti terorizmu in trgovine. Turčija je pričela približevanje Evropski uniji leta 1964 s pridružitvenim sporazumom, leta 1995 je bila vzpostavljena Carinska unija. Evropski svet je Turčiji dodelil status kandidatke in pristopna pogajanja so se začela oktobra 2005. Zaključki sveta za splošne zadeve junija 2018 so zaradi razmer po poskusu državnega udara začasno ustavili turška pristopna pogajanja. Kljub turški zavezanosti k pridružitvi Evropski uniji pa njena dejanja ne odražajo te zavezanosti, prav tako Turčija ni odgovorila na zaskrbljenost Evropske unije zaradi negativnih dogodkov na področju vladavine prava, temeljnih pravic in situacije v sodstvu³⁶¹.

Dialog o vizumski liberalizaciji se je začel leta 2013. Tretje poročilo o napredku Turčije, ki je bilo objavljeno maja 2016, je izpostavilo sedem zahtev, ki jih mora Turčija izpolniti. Turška ekonomija se sooča z več izzivi, kot sta visoka brezposelnost in inflacija. Ekonomska nestabilnost je porušila gospodarsko okolje in povzročila pretirano zanašanje na zunanje financiranje³⁶².

Turčija gosti največje število beguncev na svetu, po podatkih Združenih narodov skoraj 4,1 milijona, od tega 3,7 milijona sirskih beguncev³⁶³. Sredstva EU omogočajo brezplačno izobraževanje in zdravstvene storitve za begunce, prav tako jim je dovoljeno delati³⁶⁴. Skupni EU-turški akcijski načrt, ki je stopil v veljavo novembra 2015, v perspektivi naslavlja urejenost migracijskih tokov ter zatiranje pritoka nezakonitih migracij. EU in Turčija sta se zavezali končanju nezakonitih migracij iz Turčije v EU, prekiniti poslovni model tihotapcev in ponuditi migrantom varnejše alternative³⁶⁵.

Vlada sodeluje z Visokim komisariatom ZN za begunce in drugimi humanitarnimi organizacijami na področju zaščite in pomoči beguncem, vrnjenim beguncem, osebam brez državljanstva, osebam s statusom začasne zaščite ter osebam s statusom mednarodne zaščite. Država je na splošno spoštovala načelo nevračanja državljanov neevropskih držav, ki so izpolnjevali pogoje za status begunca skladno s Konvencijo združenih narodov o statusu beguncev, obstaja pa nekaj primerov vračanja³⁶⁶.

Vlada je ustanovila institucijo varuha človekovih pravic in Nacionalno institucijo za človekove pravice in enakost, ki sta vladna organa za spremljanje človekovih pravic. Institucija varuha človekovih pravic v okviru parlamenta deluje kot pritožbeni mehanizem za državljane, ki lahko zahtevajo preiskave vladnih praks in dejanj, zlasti v zvezi s problemi človekovih pravic in kadrovskimi vprašanji, čeprav razrešitve v skladu z odloki o izrednem stanju 2016–18 ne spadajo v njeno pristojnost. Mandat institucije varuha človekovih pravic se nanaša le na pritožbe v zvezi z javno upravo. Nacionalna institucija za človekove pravice in enakost obravnava primere, ki niso v pristojnosti varuha človekovih pravic. Neodvisni opazovalci ocenjujejo, da obe instituciji nista

³⁶⁰ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/turkey/>

³⁶¹ <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/system/files/2019-05/20190529-turkey-report.pdf> str. 3

³⁶² https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey_en

³⁶³ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 9

³⁶⁴ <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> str. 9

³⁶⁵ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey_en

³⁶⁶ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/turkey/>

finančno ali operativno neodvisni in nista skladni z mednarodnimi standardi človekovih pravic, ki jih predpisujejo konvencije ZN in drugi mednarodni sporazumi³⁶⁷.

V letu 2020 je za mednarodno zaščito v Evropski uniji zaprosilo 16.715 državljanov Turčije, od tega je bilo več kot 50 odstotkov prošenj na prvi stopnji zavrnjenih³⁶⁸. Turčija je uvrščena na nacionalne sezname varnih držav izvora Hrvaške in Madžarske³⁶⁹.

V Turčiji na splošno in redno ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se lahko uvrsti na seznam varnih držav. Kljub pomanjkljivostim na področju varstva človekovih pravic se ta država lahko šteje za varno državo izvora.

Viri:

- CIA. The World Factbook. Turkey, zadnjič posodobljeno 27. 9. 2021. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/turkey/> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- USDOS. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Turkey*, 30. 3. 2021. <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/turkey/> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- EASO. *Asylum Trends – 2020 Overview*, 29. 6. 2021. <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- EASO. 'Safe country of origin' concept in EU+ countries, junij 2021. <https://www.easo.europa.eu/publications/safe-country-origin-concept-eu-countries> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- Australian Government. Department of Foreign Affairs and Trade. DFAT COUNTRY INFORMATION REPORT TURKEY, 10. 9. 2020. <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-turkey.pdf> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- UK Home Office. Country Policy and Information Note Turkey: Gülenist movement, februar 2018. <https://www.gov.uk/government/publications/turkey-country-policy-and-information-notes> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- United States. Congressional Research Service. Turkey: Background and U.S. Relations, 9. 11. 2020. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R41368/72> (dosegljivo 11. 10. 2021)
- The Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands. General Country of Origin Information Report Turkey, marcel 2021.

³⁶⁷ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/turkey/>

³⁶⁸ <https://www.easo.europa.eu/asylum-trends-easo-asylum-report-2021>

³⁶⁹ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-situational%20update-safe%20country%20of%20origin-2021.pdf> str. 22

- https://coi.easo.europa.eu/administration/netherlands/PLib/03_2021_MinBZ_NL_General_COI_report_Turkey.pdf (dosegljivo 11. 10. 2021)
- European Commission. *Fundamentals first: Political criteria and rule of law chapters. Commission staff working document: Turkey 2019 Report*, 29. 5. 2019. <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/system/files/2019-05/20190529-turkey-report.pdf> (dosegljivo 12. 10. 2021)
 - European Commission. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. *Turkey*, nedatirano. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey_en (dosegljivo 12. 10. 2021)
 - European Commission. JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN COUNCIL State of play of EU-Turkey political, economic and trade relations, 22. 3. 2021. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/joint-communication-european-council-state-play-eu-turkey-political-economic-and-trade-relations_en (dosegljivo 12. 10. 2021)
 - Human Rights Watch. *Adoption of the outcome of the Universal Periodic Review of Turkey*, 29. 9. 2020. <https://www.hrw.org/news/2020/09/29/adoption-outcome-universal-periodic-review-turkey> (dosegljivo 12. 10. 2021)
 - European Commission. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations. *Turkey Report 2020*, 6. 10. 2020. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/turkey-report-2020_en (dosegljivo 12. 10. 2021)